

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет фінансів

Кафедра корпоративних фінансів і контролінгу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«Корпоративні фінанси»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Форма навчання: *заочна*

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему «ФІНАНСИ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ»**

здобувача Бондаренко Анастасія Владиславівна _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу
Лубковський Сергій Анатолійович

**Робота допущена до захисту перед
екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри корпоративних фінансів і
контролінгу: д.е.н., проф. Терещенко О. О.

Київ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСІВ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	9
1.1. Сутність і особливості фінансів товариств з обмеженою відповідальністю ..	9
1.2. Формування та розподіл фінансових ресурсів товариств з обмеженою відповідальністю	15
1.3. Фінансове планування та контроль у товариствах з обмеженою відповідальністю	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»)	26
2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства.....	26
2.2. Оцінка ключових фінансових показників діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»	31
2.3. Аналіз формування фінансових результатів та фінансово-інвестиційної діяльності підприємства	39
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ В ТОВАРИСТВАХ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»)	44
3.1. Оптимізація структури капіталу та фінансування досліджуваного підприємства.....	45
3.2. Підвищення ефективності фінансового планування у ТОВ «Компанія Рембудшлях»	51
3.3. Шляхи покращення фінансової стійкості ТОВ «Компанія Рембудшлях»....	57

ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми. Фінанси товариств з обмеженою відповідальністю є важливим елементом фінансової системи, що забезпечує стабільність та розвиток реального сектора економіки. Актуальність дослідження зумовлена тим, що в умовах економічної нестабільності та зростання конкуренції в Україні особливого значення набувають питання ефективного управління фінансовими ресурсами таких підприємств. Світовий досвід демонструє, що товариства з обмеженою відповідальністю є гнучкою формою господарювання, здатною забезпечити оптимальне поєднання власного та позикового капіталу. Водночас вітчизняна практика показує недостатній рівень дослідження механізмів фінансового управління ТОВ, що зумовлює необхідність подальшого наукового аналізу та розроблення практичних рекомендацій для підвищення їх фінансової стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідно зазначити, що питання формування та управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм, зокрема товариств з обмеженою відповідальністю, досліджували значна кількість українських та зарубіжних науковців. Вагомий внесок у розвиток теорії фінансів підприємств здійснили О. М. Бандурка [49], В. Д. Базилевич [50], І. О. Бланк [51], В. М. Геєць [52], М. Й. Азаренкова [53], А. Дамодаран [54], Ф. Модільяні та М. Міллер [55]. Ці дослідники у своїх працях висвітлили сутність фінансів підприємств, їх функції, принципи формування фінансових ресурсів та основні напрями фінансового управління.

Актуальні аспекти функціонування фінансів товариств з обмеженою відповідальністю розглядали у своїх наукових публікаціях П. Ю. Беляєв [56], О. В. Сундукова [4], В. І. Пархоменко [11], С. В. Бескін [5], О. М. Сорока [10]. Зокрема, у працях цих авторів проаналізовано особливості формування капіталу, фінансового планування та управління грошовими потоками ТОВ в умовах ринкової економіки.

Проте, незважаючи на значний науковий доробок, залишаються недостатньо дослідженими питання удосконалення фінансового управління в товариствах з обмеженою відповідальністю в сучасних умовах господарювання. Не повною мірою опрацьовані механізми оптимізації структури капіталу, підвищення ефективності фінансового планування, зниження фінансових ризиків та забезпечення фінансової стабільності саме на рівні підприємств цієї організаційно-правової форми в умовах економіки України. Ці аспекти визначено предметом дослідження у цій кваліфікаційній роботі.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних основ і розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності фінансового управління в товариствах з обмеженою відповідальністю на прикладі ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі *завдання*:

- Розкрити сутність і визначити особливості фінансів товариств з обмеженою відповідальністю.
- Дослідити процес формування та розподілу фінансових ресурсів товариств з обмеженою відповідальністю.
- Охарактеризувати механізми фінансового планування та контролю в діяльності товариств з обмеженою відповідальністю.
- Надати загальну характеристику діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».
- Провести аналіз ключових фінансових показників діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».
- Оцінити фінансові результати та фінансово-інвестиційну діяльність ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».
- Обґрунтувати напрями оптимізації структури капіталу та фінансування ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».
- Запропонувати заходи з підвищення ефективності фінансового планування підприємства.

- Розробити практичні рекомендації щодо покращення фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».

Об'єктом дослідження є фінансові відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів товариств з обмеженою відповідальністю в системі економічних відносин.

Предметом дослідження є теоретичні засади, методичні підходи та практичні механізми формування, розподілу і використання фінансових ресурсів товариств з обмеженою відповідальністю, а також інструменти підвищення ефективності фінансового управління на прикладі ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».

Для досягнення поставленої мети у процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні **методи дослідження** фінансів товариств з обмеженою відповідальністю, зокрема:

Методи аналізу та синтезу – застосовано при дослідженні сутності фінансів товариств з обмеженою відповідальністю, а також для визначення основних підходів до управління фінансовими ресурсами цих підприємств.

Історичний метод – використано для аналізу еволюції теоретико-методологічних підходів до формування та розвитку фінансів підприємств.

Методи економічного аналізу – застосовано для дослідження фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ», зокрема для оцінки показників ліквідності, платоспроможності, прибутковості та фінансової стійкості підприємства.

Методи групування та класифікації – використано для систематизації джерел формування фінансових ресурсів, видів фінансових потоків, ризиків та заходів їх мінімізації.

Статистичні методи – застосовано для аналізу динаміки фінансових показників підприємства за період 2022–2024 рр. та виявлення тенденцій їх зміни.

Метод порівняльного аналізу – використано для визначення особливостей фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю порівняно з іншими організаційно-правовими формами підприємств.

Метод графічного зображення – застосовано для візуалізації результатів дослідження, зокрема фінансових показників, потоків та організаційної структури підприємства.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, що регламентують діяльність товариств з обмеженою відповідальністю, зокрема Господарський кодекс України та Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Теоретичною основою роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з питань фінансів підприємств, фінансового менеджменту та управління фінансовими ресурсами, зокрема: В. Д. Базилевича [50], І. О. Бланка [51], О. В. Сундукової [4], В. І. Пархоменка [11], С. В. Беляєва [56], А. Дамодарана [54], Ф. Модільяні, М. Міллера [55] та інших, а також матеріали наукових конференцій і статті з фахових видань. Емпіричну базу дослідження склали фінансова звітність ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки та інформація з платформи відкритих даних Opendatabot. Використання різноманітних інформаційних джерел дозволило забезпечити комплексний підхід до аналізу фінансів товариства з обмеженою відповідальністю, а також підвищити обґрунтованість висновків і рекомендацій, сформульованих у кваліфікаційній роботі.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У *Розділі 1* досліджено сутність та особливості фінансового планування та контролю у товариств з обмеженою відповідальністю, досліджено процес формування та розподілу фінансових ресурсів та охарактеризовано механізми фінансового планування та контролю в діяльності ТОВ.

У *Розділі 2* надано загальну характеристику підприємства, проведено оцінку ключових фінансових показників та проаналізовано специфіку формування

фінансових результатів та фінансово-інвестиційної діяльності ТОВ «Компанія Рембудшлях».

У *Розділі 3* обґрунтовано напрями оптимізації структури капіталу підприємства, запропоновані заходи з підвищення ефективності фінансового планування підприємства та розроблено практичні рекомендації щодо покращення фінансової стабільності ТОВ «Компанія Рембудшлях».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСІВ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

1.1 Сутність і особливості фінансів товариств з обмеженою відповідальністю

Теоретичні уявлення про фінанси еволюціонували разом з розвитком економічної науки. У XVII–XVIII століттях фінанси розглядалися як сукупність доходів і витрат держави. Представники класичної школи, зокрема А. Сміт, пов'язували фінанси з фіскальною політикою держави [1, с. 410].

У XIX столітті виникли перші спроби узагальнити фінанси як економічну категорію. Адольф Вагнер визначав фінанси як частину державної економіки, яка забезпечує задоволення суспільних потреб [2, с. 87]. Він підкреслював значення розподільчих процесів.

У XX столітті сформувалися два підходи: інституційний і функціональний. Інституційний підхід акцентує увагу на ролі фінансових інститутів. Функціональний – на сутності фінансових процесів у системі економічних відносин. Представники кейнсіанської школи, зокрема Дж. М. Кейнс, вважали фінанси інструментом державного регулювання економіки [3, с. 103].

Сучасні підходи трактують фінанси як систему вартісних відносин. Вони виникають у процесі розподілу та перерозподілу валового продукту. У центрі сучасного дослідження перебуває корпоративний аспект. Він пов'язаний із роллю фінансів у забезпеченні стійкості підприємства.

На думку О. Сундукової, фінанси є результатом еволюції соціально-економічних відносин і базуються на взаємодії суб'єктів у межах фінансової

системи [4, с. 22]. Ю. Бескін вважає, що методологія дослідження фінансів має поєднувати історичний, логічний і системний підходи [5, с. 56].

Отже, поняття фінансів пройшло складний шлях розвитку. Сучасне розуміння спирається на багаторівневу методологію та поєднує макро- і мікроекономічний підходи. Узагальнене представлення еволюції теоретико-методологічних підходів до визначення сутності фінансів у системі економічних відносин наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Еволюція теоретико-методологічних підходів до визначення сутності фінансів

Історичний етап	Теоретико-методологічний підхід	Ключові ідеї підходу	Представники
XVII–XVIII ст.	Фіскальний	Фінанси = доходи і витрати держави. Основна мета — наповнення бюджету.	А. Сміт
XIX ст.	Соціально-правовий	Фінанси забезпечують колективні потреби через бюджетну систему.	А. Вагнер
XX ст.	Кейнсіанський	Фінанси як інструмент макроекономічного регулювання, стимулювання попиту.	Дж. М. Кейнс
Кінець XX ст.	Функціональний	Фінанси — це вартісна категорія, що виконує розподільчі та контрольні функції.	Т. Бюджено
Початок XXI ст. – дотепер	Системний, інституційний	Фінанси — система грошових відносин, пов'язаних з формуванням фондів ресурсів.	О. Сундукова, Ю. Бескін

Джерело: розроблено автором на основі [1-6]

Сучасне трактування фінансів ґрунтується на вартісному підході. Він передбачає розуміння фінансів як специфічної форми економічних відносин. Ці відносини виникають під час формування, розподілу та використання грошових фондів. Такі процеси забезпечують функціонування як держави, так і бізнесу.

Фінанси мають грошову форму вираження. Вони відображають рух вартості в межах макро- і мікроекономіки. Сутність фінансів проявляється через їх функції. Основними вважають розподільчу, контрольну, стимулюючу та регулюючу функції [6, с. 27]. Через ці функції фінанси забезпечують перерозподіл ресурсів між секторами економіки.

Фінансові відносини є односторонніми. Вони відрізняються від товарно-грошових, які передбачають еквівалентний обмін. У межах фінансових процесів вартість передається без зустрічного задоволення. Це характерно для сплати податків, бюджетного фінансування, страхових платежів.

Фінанси є важливою ланкою економічного механізму. Вони регулюють грошові потоки, забезпечують фінансову рівновагу та сприяють розвитку. За визначенням О. Сундукової, фінанси – це сукупність грошових відносин, що формуються під час створення і використання централізованих та децентралізованих фондів [4, с. 41]. Ю. Бескін підкреслює системну природу фінансів як інструменту реалізації економічної політики [5, с. 61].

Отже, фінанси є формою організації економічних зв'язків. Вони відображають сутність розподільчих процесів у суспільстві. Їх зміст полягає у створенні вартості, управлінні нею та контролі за її рухом.

Фінанси виконують важливі функції. Вони реалізують економічну роль фінансових відносин у суспільстві. Через функції проявляється сутність фінансів як економічної категорії. Систематизоване узагальнення основних функцій фінансів у системі економічних відносин наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Основні функції фінансів у системі економічних відносин

Функція	Зміст функції	Форми реалізації
Розподільча	Забезпечує розподіл і перерозподіл ВВП між секторами економіки	Податки, трансферти, бюджети, соціальні платежі
Контрольна	Здійснює контроль за формуванням та використанням фінансових ресурсів	Фінансовий облік, аудит, внутрішній контроль
Регулююча	Впливає на економічні процеси через фінансову політику	Державне фінансування, кредитування, субсидування
Стимулююча	Формує економічні стимули для суб'єктів господарювання	Пільги, податкові знижки, дотації, гранти
Стабілізаційна	Забезпечує економічну рівновагу та антикризове реагування	Резервні фонди, стабілізаційні програми, державне регулювання

Джерело: розроблено автором на основі [3-6]

Основною вважають розподільчу функцію. Вона забезпечує розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту. Цей процес охоплює всі рівні:

державу, підприємства, домогосподарства. Вартість розподіляється через податки, страхові внески, трансферти та інші платежі [6, с. 35].

Контрольна функція забезпечує фінансову дисципліну. Вона дозволяє здійснювати контроль за формуванням і використанням коштів. Через цю функцію фінанси впливають на ефективність господарювання [5, с. 44]. Контрольні механізми діють як у державному, так і в корпоративному секторах.

Регулююча функція полягає у впливі фінансів на економічні процеси. Фінанси стимулюють інвестиційну активність, підтримують соціальні програми, впливають на зайнятість. Цю функцію реалізує держава через фінансову політику [3, с. 112].

Стимулююча функція сприяє формуванню економічних мотивацій. Вона проявляється через податкові пільги, державні субсидії, дотації. Підприємства адаптують свою діяльність до таких стимулів [6, с. 38].

Інколи також виокремлюють стабілізаційну функцію. Вона забезпечує рівновагу в економіці. За словами О. Сундукової, ця функція проявляється через антикризові фінансові заходи та стабілізаційні фонди [4, с. 71].

Отже, функції фінансів визначають механізм впливу фінансових відносин на соціально-економічний розвиток. Їх системне виконання забезпечує ефективність фінансової системи в цілому.

Товариство з обмеженою відповідальністю (далі- ТОВ) є поширеною формою підприємництва в Україні. Воно поєднує переваги гнучкої організації та обмеженого ризику для учасників. Правовий статус ТОВ визначає Цивільний та Господарський кодекси України, а також Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [7, с. 4].

ТОВ має чітку правову структуру. Засновники створюють установчий документ – статут. Статут регламентує розподіл часток, управлінські повноваження та порядок виходу з товариства. Управління здійснює загальні збори учасників і виконавчий орган. Найчастіше – це директор або дирекція [8, с. 89].

Ключова особливість ТОВ – обмеження відповідальності. Учасники не відповідають за зобов'язаннями товариства своїм особистим майном. Вони ризикують лише вкладеним капіталом. Це знижує ризик і підвищує інвестиційну привабливість [9, с. 211].

Організаційна структура ТОВ є відносно простою. Вона дозволяє оперативно приймати рішення. Учасники можуть гнучко змінювати склад виконавчих органів. Це спрощує управління фінансовими потоками й підвищує адаптивність [10, с. 62].

Отже, юридичні й організаційні особливості ТОВ створюють сприятливі умови для функціонування фінансів. Вони впливають на формування фінансової політики, систему управління та рівень фінансової відповідальності.

Фінансова діяльність ТОВ має характерні відмінності. Вони обумовлені специфікою правового статусу, структурою управління та особливостями відповідальності. Ці ознаки визначають механізм формування, розподілу і використання фінансових ресурсів.

ТОВ формує капітал за рахунок внесків учасників. Акціонерне товариство (далі - АТ) залучає кошти шляхом емісії акцій. Це розширює доступ АТ до зовнішніх джерел фінансування. Натомість ТОВ обмежене колом засновників. Залучення інвесторів потребує змін у складі учасників або реорганізації [9, с. 74].

ТОВ не зобов'язане публічно розкривати фінансову інформацію. АТ та державні підприємства діють за принципом відкритості. Це підвищує прозорість, але знижує гнучкість управління. ТОВ має більше свободи у прийнятті фінансових рішень [8, с. 93].

Фінансове планування в ТОВ здебільшого носить внутрішній характер. Рішення приймаються оперативно, без залучення наглядових рад чи зовнішніх затверджень. У порівнянні з комунальними та державними підприємствами, де фінансова діяльність контролюється з боку держави, ТОВ мають автономію [11, с. 136].

За словами О. Сороки, ТОВ забезпечує кращу адаптивність до ринку завдяки простій структурі капіталу та спрощеному фінансовому контролю [10, с. 118]. Це підвищує ефективність використання ресурсів та прискорює оборот коштів.

Таким чином, фінансова діяльність ТОВ вирізняється гнучкістю, конфіденційністю та залежністю від участі засновників. Ці чинники формують конкурентні переваги у порівнянні з іншими формами господарювання. Систематизована порівняльна характеристика фінансової діяльності ТОВ, АТ і ДП наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.3 – Порівняльна характеристика фінансової діяльності ТОВ, АТ і ДП

Критерій порівняння	ТОВ (Товариство з обмеженою відповідальністю)	АТ (Акціонерне товариство)	ДП (Державне підприємство)
Джерела формування капіталу	Внески учасників	Продаж акцій, прибуток, кредити	Державне фінансування, прибуток, субсидії
Відповідальність засновників	Обмежена – у межах вкладу	Обмежена – у межах вартості акцій	Не несуть особистої відповідальності
Публічність фінансової звітності	Обмежена, не обов'язкова	Обов'язкова для публічних АТ	Обов'язкова
Гнучкість у фінансовому управлінні	Висока	Середня (наявні обмеження з боку акціонерів)	Низька (залежність від державних органів)
Можливості залучення капіталу	Обмежені (в межах складу учасників)	Широкі (через ринок капіталу)	Обмежені державними планами
Наявність контролюючих органів	Загальні збори, ревізійна комісія	Загальні збори, наглядова рада, аудитор	Державний контроль, аудиторська перевірка
Використання прибутку	За рішенням учасників	За рішенням загальних зборів акціонерів	Залежить від бюджетного законодавства

Джерело: розроблено автором на основі [7-12]

Фінанси ТОВ є самостійною складовою системи економічних відносин. Вони відображають рух грошових ресурсів у межах юридично оформленої організаційної форми. У межах ТОВ фінанси виконують класичні функції –

розподільчу, контрольну, регулюючу та стимулюючу. Їх реалізація залежить від внутрішньої структури управління, правового статусу учасників та джерел формування капіталу.

На відміну від інших форм підприємництва, фінансова діяльність ТОВ має більшу гнучкість і автономність. Учасники безпосередньо впливають на фінансові рішення, не несучи особистої майнової відповідальності. Це зумовлює переваги ТОВ у питанні оперативного фінансового управління та стратегічного планування.

Юридичні та організаційні особливості ТОВ формують основу для ефективної реалізації фінансової політики. Вони забезпечують правову визначеність, обмеження ризиків та адаптивність до ринкових умов. Системний аналіз дозволяє розглядати фінанси ТОВ не лише як інструмент обліку та контролю, а як важливий чинник забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

1.2. Формування та розподіл фінансових ресурсів товариств з обмеженою відповідальністю

Фінансові ресурси є матеріальною основою діяльності ТОВ. Вони забезпечують фінансування поточних витрат, інвестиційних програм та виконання зобов'язань перед контрагентами і державою. Формування ресурсів відбувається з різних джерел: власного капіталу, залучених та позикових коштів. Ефективний розподіл фінансових ресурсів визначає фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність і здатність до розвитку. Розгляд структури джерел і напрямів використання фінансових ресурсів дозволяє оцінити якість управління та ефективність функціонування ТОВ у ринковому середовищі.

Процес забезпечення фінансової діяльності підприємства починається з формування стабільної ресурсної бази. Саме доступ до необхідних грошових

коштів дозволяє ТОВ здійснювати господарську, інвестиційну та соціальну діяльність. У цьому контексті особливого значення набуває структура джерел фінансування, які формують фінансові ресурси підприємства.

Фінансові ресурси – це сукупність грошових надходжень, доступних для використання у процесі діяльності. ТОВ формує ресурси з кількох основних джерел. Їх класифікують на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні джерела становлять основу фінансової самостійності ТОВ. До них належать статутний капітал, прибуток, амортизаційні відрахування, доходи від інвестиційної діяльності. Основу формування статутного капіталу складають внески учасників. Їх розмір та форма визначаються у статуті товариства [8, с. 73].

Прибуток – головне джерело фінансування розвитку. Його використовують для реінвестування, формування резервів та виплат дивідендів. Амортизація створює ресурс для відновлення основних засобів [10, с. 98].

Зовнішні джерела відіграють важливу роль у розширенні фінансових можливостей. До них належать банківські кредити, позики, інвестиції, державні програми підтримки. Такі ресурси підвищують ризики, але сприяють зростанню активів [6, с. 65].

На думку В. Пархоменка, поєднання внутрішніх і зовнішніх джерел дозволяє забезпечити фінансову гнучкість підприємства [11, с. 121]. Ефективна структура джерел знижує залежність від короткострокових позик і підвищує фінансову стійкість.

Отже, оптимальне поєднання джерел ресурсів забезпечує сталий розвиток ТОВ і формує основу для ефективного фінансового управління. Систематизоване представлення джерел формування фінансових ресурсів наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Джерела формування фінансових ресурсів ТОВ

Група джерел	Назва джерела	Характеристика джерела	Приклади
Внутрішні	Статутний капітал	Первинна сума грошових внесків учасників	Внески засновників при створенні ТОВ

	Нерозподілений прибуток	Частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства	Прибуток після сплати податків
	Амортизаційні відрахування	Грошові кошти, що формуються за рахунок зносу основних засобів	Амортизація обладнання
	Доходи від інвестиційної діяльності	Надходження від операцій з фінансовими активами	Дивіденди, проценти, роялті
Зовнішні	Кредити та позики	Тимчасово залучені кошти, що підлягають поверненню	Банківські кредити, фінансовий лізинг
	Внески нових учасників	Капітал, що залучається шляхом збільшення часток у статутному фонді	Продаж частки, вступ нового засновника
	Державна фінансова підтримка	Безповоротне або часткове фінансування з боку державних програм	Дотації, субсидії, інвестиційні гранти
	Інвестиції фізичних або юридичних осіб	Зовнішнє вкладення коштів з боку третіх сторін	Прямі або портфельні інвестиції

Джерело: розроблено автором на основі [4-11]

Фінансові ресурси забезпечують реалізацію основних і допоміжних функцій підприємства. ТОВ розподіляє їх відповідно до цілей діяльності, правових норм і внутрішньої політики. Основними напрямками є покриття витрат, інвестування, формування резервів і виконання зобов'язань перед бюджетом.

Найбільшу частку ресурсів ТОВ спрямовує на фінансування операційної діяльності. Витрати охоплюють оплату праці, закупівлю сировини, орендні платежі, енергоносії. Такі витрати є необхідними для безперервного виробничого процесу [11, с. 102].

Другий напрям – інвестиційна діяльність. Підприємство використовує частину коштів на оновлення основних засобів, технічну модернізацію та інновації. Власні інвестиції сприяють підвищенню конкурентоспроможності [10, с. 138].

Також важливим напрямом є виконання зобов'язань перед державою. Це включає сплату податків, обов'язкових платежів і внесків. Відповідальне податкове навантаження визначає фінансову репутацію підприємства [8, с. 56].

Частина фінансових ресурсів спрямовується на формування резервного фонду. Це підвищує платоспроможність і дозволяє реагувати на ризики. За словами О. Сундукової, ефективний розподіл ресурсів – це запорука стійкості та розвитку підприємства [4, с. 84].

Отже, структура використання фінансових ресурсів ТОВ формується з урахуванням поточних потреб, стратегічних завдань і зовнішніх умов. Її оптимізація забезпечує стабільність та ефективність фінансової системи підприємства.

Формування фінансових ресурсів ТОВ залежить від комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників. Вони визначають обсяг, структуру та динаміку надходжень. Рівень впливу залежить від специфіки діяльності, ринку та внутрішньої політики підприємства.

До внутрішніх чинників належить фінансовий стан підприємства. Його характеризують рентабельність, платоспроможність і ліквідність. Високий рівень прибутку сприяє накопиченню власних ресурсів. Стабільна платоспроможність забезпечує кредитну довіру [11, с. 143].

Структура власного капіталу також впливає на фінансові можливості. Наявність резервного фонду підвищує гнучкість управління ресурсами. Ефективність внутрішнього контролю впливає на раціональність використання коштів [10, с. 121].

До зовнішніх чинників відносять макроекономічну ситуацію. Темпи інфляції, облікова ставка, валютний курс впливають на доступність кредитів і рівень ризику. Податкова політика держави формує фіскальний тиск на підприємство [6, с. 58].

Законодавча база визначає порядок обігу капіталу та умови залучення інвестицій. За словами О. Сундукової, рівень державного регулювання прямо впливає на можливість формування довгострокових джерел фінансування [4, с. 105].

Отже, для забезпечення фінансової стійкості ТОВ необхідно враховувати вплив усіх груп чинників. Системний аналіз дозволяє адаптувати структуру ресурсів до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Групи чинників та їх вплив на формування фінансових ресурсів ТОВ систематизовано у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Групи чинників та їх вплив на формування фінансових ресурсів ТОВ

Група чинників	Конкретний чинник	Характер впливу на фінансові ресурси
Внутрішні	Прибутковість діяльності	Збільшує обсяг внутрішніх джерел фінансування
	Структура капіталу	Визначає співвідношення власних і позикових ресурсів
	Стан ліквідності	Впливає на здатність покривати поточні зобов'язання
	Система внутрішнього контролю	Забезпечує ефективне управління наявними коштами
Зовнішні	Макроекономічна ситуація	Визначає рівень доступності фінансових ресурсів
	Податкове навантаження	Зменшує чистий прибуток, обмежує можливості самофінансування
	Облікова ставка НБУ	Впливає на вартість кредитних ресурсів
	Валютний курс	Визначає рівень валютних ризиків при зовнішньому фінансуванні
	Законодавче регулювання	Формує правові умови для залучення інвестицій

Джерело: розроблено автором на основі [4, 6, 10, 11]

Таким чином, формування та розподіл фінансових ресурсів є ключовими елементами фінансового механізму ТОВ. Ефективність цього процесу визначає платоспроможність, стійкість і інвестиційну привабливість підприємства. Джерела формування ресурсів мають подвійну природу – внутрішню та зовнішню. Їх структура залежить від прибутковості діяльності, фінансової стратегії та доступу до зовнішніх інструментів фінансування.

Напрями використання ресурсів формуються відповідно до поточних та стратегічних завдань. Найважливішими є операційні витрати, інвестиційна

діяльність, податкові зобов'язання та резервне забезпечення. Раціональний розподіл коштів забезпечує гнучкість і стабільність фінансової політики ТОВ.

На процес формування ресурсів впливають численні внутрішні та зовнішні чинники. Серед них – фінансовий стан підприємства, податкова система, макроекономічне середовище та законодавче регулювання. Їх облік дозволяє адаптувати джерела і напрями використання ресурсів до реальних умов господарювання. Отже, оптимізація системи формування та розподілу фінансових ресурсів є необхідною умовою успішного функціонування ТОВ.

1.3. Фінансове планування та контроль у товариствах з обмеженою відповідальністю

Фінансове планування та контроль є завершальними ланками фінансового управління у ТОВ. Їх зміст і значення безпосередньо впливають із теоретичних засад функціонування фінансів ТОВ, зокрема принципів цільового формування, ефективного розподілу та відповідального використання фінансових ресурсів. Планування дозволяє визначити фінансові цілі, обґрунтувати джерела надходжень і спрогнозувати майбутні витрати. Контроль забезпечує перевірку відповідності фактичних результатів запланованим показникам і виявлення відхилень. У сукупності ці інструменти формують підґрунтя для стабільного розвитку товариства та мінімізації фінансових ризиків.

Фінансове планування ґрунтується на виборі відповідних методів. Їх застосування залежить від цілей, обсягів діяльності та внутрішніх особливостей ТОВ. Метод – це інструмент, що забезпечує кількісне обґрунтування фінансових рішень. Він дозволяє оцінити потреби у ресурсах та визначити їх оптимальний розподіл.

Найпоширенішим є нормативний метод. Він базується на встановлених нормах і нормативних показниках. Такий метод дає змогу розрахувати потребу у фінансуванні виробничих процесів [11, с. 132].

Розрахунково-аналітичний метод поєднує фактичні дані з аналітичними оцінками. Він широко застосовується під час складання фінансових планів. Метод враховує вплив змін у доходах, витратах та зовнішньому середовищі [10, с. 116].

Балансовий метод забезпечує узгодженість між джерелами надходжень і напрямками використання коштів. Він дозволяє підтримувати фінансову рівновагу підприємства. Метод формує основні розділи фінансового плану [6, с. 101].

Інколи використовується метод економіко-математичного моделювання. Він базується на побудові моделей і прогнозуванні майбутніх фінансових результатів. Такий підхід доцільний для великих підприємств і груп компаній [4, с. 75].

Отже, правильний вибір методів фінансового планування підвищує обґрунтованість рішень. Комплексне використання методів забезпечує ефективне управління фінансовими потоками ТОВ. Систематизоване уявлення про методи фінансового планування в товариствах з обмеженою відповідальністю представлено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Методи фінансового планування в товариствах з обмеженою відповідальністю

Назва методу	Характеристика	Призначення	Доцільність застосування
Нормативний	Базується на нормативних показниках витрат і доходів	Розрахунок потреби у фінансових ресурсах	Для планування витрат на операційну діяльність
Розрахунково-аналітичний	Поєднує фактичні дані та аналітичні оцінки	Оцінка змін у доходах, витратах, потребах	У складанні загального фінансового плану
Балансовий	Узгоджує доходи та витрати, формує фінансову рівновагу	Побудова основних розділів фінансового плану	У визначенні дефіциту чи надлишку коштів
Економіко-математичного моделювання	Використовує математичні моделі для прогнозування	Моделювання сценаріїв, оцінка ризиків	У стратегічному плануванні

Джерело: розроблено автором на основі [4, 6, 10, 11]

Фінансовий контроль є завершальним етапом управління фінансами. Його мета — виявлення відхилень між запланованими і фактичними показниками. Контроль дозволяє оцінити ефективність фінансових рішень і запобігти негативним наслідкам. У ТОВ фінансовий контроль виконує ключову функцію забезпечення економічної безпеки.

Фінансовий контроль поділяють на внутрішній і зовнішній. Внутрішній контроль здійснюється керівництвом або спеціальними службами підприємства. Він охоплює перевірку цільового використання коштів, дотримання фінансової дисципліни та внутрішніх регламентів [11, с. 142]. Зовнішній контроль здійснюють державні органи або незалежні аудитори. Його завдання — забезпечення законності фінансової діяльності [10, с. 121].

За часом проведення контроль буває попереднім, поточним і наступним. Попередній контроль передуює витратам і дозволяє запобігти нераціональному використанню ресурсів. Поточний контроль супроводжує процес управління. Він забезпечує оперативну реакцію на відхилення. Наступний контроль аналізує підсумки діяльності. Він формує базу для стратегічних рішень [6, с. 133].

О. Сундукова наголошує, що фінансовий контроль є гарантією стабільності та фінансової прозорості підприємства [4, с. 97]. Його значення зростає в умовах нестабільного економічного середовища.

Отже, система фінансового контролю в ТОВ сприяє раціональному використанню ресурсів, підвищенню фінансової дисципліни та мінімізації ризиків. Систематизована класифікація видів фінансового контролю в ТОВ подана у таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Класифікація видів фінансового контролю в ТОВ

Критерій класифікації	Вид контролю	Мета контролю	Приклади реалізації
За органом здійснення	Внутрішній	Забезпечення фінансової дисципліни в межах ТОВ	Контроль відділу внутрішнього аудиту
	Зовнішній	Перевірка законності фінансових операцій	Аудит, перевірка податкової служби

За часом проведення	Попередній	Запобігання нецільовому або неефективному використанню коштів	Погодження кошторису, затвердження заявок
	Поточний	Оперативний нагляд за використанням ресурсів	Щоденне звіряння залишків, контроль лімітів
	Наступний	Оцінка фактичних результатів та виявлення відхилень	Аналіз фінансової звітності, ревізія
За рівнем охоплення	Суцільний	Повне охоплення фінансових операцій	Повна перевірка усіх бухгалтерських документів
	Вибірковий	Аналіз окремих елементів фінансової діяльності	Перевірка операцій за певний період

Джерело: розроблено автором на основі [4, 6, 10, 11]

Бюджетування є важливим інструментом фінансового управління. Воно забезпечує планування, контроль і координацію фінансових потоків. У товаристві з обмеженою відповідальністю бюджетування формує основу управлінських рішень.

Ключовим інструментом є зведений бюджет підприємства. Він об'єднує операційні, інвестиційні та фінансові бюджети. Структура бюджету залежить від масштабів діяльності та специфіки управління [11, с. 155].

Операційний бюджет включає доходи і витрати за основними видами діяльності. Він визначає обсяг продажів, витрати на виробництво, адміністративні й комерційні витрати [10, с. 91]. Цей бюджет є основою для аналізу прибутковості.

Інвестиційний бюджет охоплює витрати на придбання основних засобів і нематеріальних активів. Він дозволяє оцінити доцільність капіталовкладень і терміни окупності [6, с. 66]. Його застосування підвищує обґрунтованість інвестиційних рішень.

Фінансовий бюджет включає рух грошових коштів і платіжний календар. Він забезпечує контроль ліквідності й дозволяє прогнозувати касові розриви. Згідно з О. Сундуковою, фінансовий бюджет є основою для управління фінансовою стабільністю [4, с. 113].

Отже, застосування бюджетних інструментів підвищує прозорість управлінських рішень. Бюджетування забезпечує фінансову дисципліну і формує умови для стабільного розвитку ТОВ. У таблиці 1.8 подано коротку характеристику

кожного бюджету, його основну функцію та приклади використання на підприємстві.

Таблиця 1.8 – Види бюджетів та їх функціональне призначення в ТОВ

Вид бюджету	Зміст бюджету	Функціональне призначення	Приклади використання
Операційний	Доходи і витрати за основними напрямками діяльності	Визначення очікуваного прибутку і планових витрат	Бюджет продажів, бюджет витрат на виробництво
Інвестиційний	Планові витрати на капітальні вкладення і довгострокові активи	Оцінка ефективності інвестиційних проектів	Придбання обладнання, модернізація складу
Фінансовий	Рух грошових коштів та платіжний календар	Забезпечення платоспроможності та управління ліквідністю	Контроль залишків на рахунках, касові розриви
Зведений (мастер-бюджет)	Сукупність усіх часткових бюджетів підприємства	Загальна фінансова координація і стратегічне планування	Підсумкове зведення операційного, інвестиційного та фінансового бюджетів

Джерело: розроблено автором на основі [4, 6, 10, 11]

Фінансове планування та контроль є важливими складовими системи управління фінансами в товаристві з обмеженою відповідальністю. Вони забезпечують узгодженість цілей підприємства з його ресурсними можливостями. Ефективне планування формує основу для прийняття рішень, а контроль гарантує відповідальність за їх реалізацію.

У процесі фінансового планування застосовуються різні методи. Серед них – нормативний, балансовий, розрахунково-аналітичний і метод економіко-математичного моделювання. Кожен метод має своє функціональне призначення і рівень деталізації. Їх поєднання підвищує обґрунтованість фінансових рішень.

Фінансовий контроль поділяється за органами здійснення, часом проведення та глибиною перевірки. Він забезпечує дотримання фінансової дисципліни, запобігає неефективному використанню ресурсів і сприяє прозорості управління. Особливу роль у системі контролю відіграє бюджетування. Воно охоплює планування доходів, витрат, інвестицій та руху грошових коштів.

Отже, комплексне застосування інструментів планування та контролю сприяє стабільному розвитку ТОВ. Вони забезпечують фінансову рівновагу, підвищують керованість процесами та мінімізують ризики.

Фінанси товариств з обмеженою відповідальністю є складною економічною категорією. Вони відображають специфічні грошові відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. ТОВ як організаційно-правова форма має визначені юридичні, організаційні та фінансові особливості. Фінансова діяльність товариства вирізняється гнучкістю, конфіденційністю та самостійністю. Це зумовлює відмінності у механізмах формування капіталу, структури фінансових потоків і характері відповідальності порівняно з іншими підприємствами. Формування фінансових ресурсів у ТОВ відбувається за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел. Їх ефективне використання забезпечує стійкість функціонування підприємства. Розподіл ресурсів залежить від виробничих потреб, інвестиційних планів і податкового навантаження. На ці процеси істотно впливають внутрішні та зовнішні чинники, які мають бути враховані при стратегічному управлінні. Фінансове планування й контроль – ключові елементи у формуванні фінансової політики ТОВ. Планування базується на використанні нормативного, балансового, розрахунково-аналітичного та інших методів. Контроль забезпечує дотримання фінансової дисципліни та ефективне використання ресурсів. Особливе місце у фінансовому менеджменті посідає бюджетування, що охоплює планування доходів, витрат, інвестицій та грошових потоків.

Отже, теоретичні засади дослідження фінансів ТОВ формують міцну основу для подальшого аналізу практичних аспектів фінансової діяльності. Їх врахування сприяє розробці ефективної фінансової політики підприємства та забезпечує адаптацію до змін зовнішнього середовища.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСО ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»)

2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства

ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» є суб'єктом господарювання у формі товариства з обмеженою відповідальністю, що здійснює діяльність у сфері технічного обслуговування та утримання об'єктів нерухомості. Підприємство зареєстроване 30 січня 2006 року та розташоване в місті Бориспіль Київської області. Основним видом економічної діяльності товариства є комплексне обслуговування об'єктів відповідно до класифікатора КВЕД 81.10. Компанія надає широкий спектр послуг, включаючи ремонтно-будівельні, електромонтажні та сантехнічні роботи, а також технічне утримання житлових і нежитлових будівель. Аналіз діяльності підприємства дозволить оцінити ефективність його фінансового управління, зокрема механізми формування, планування та використання фінансових ресурсів у рамках чинної моделі корпоративного фінансування.

ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» зареєстроване 30 січня 2006 року відповідно до вимог Господарського та Цивільного кодексів України. Засновниками виступили фізичні особи з досвідом роботи в будівельній та експлуатаційній сферах. Основна мета створення підприємства – забезпечення комплексного технічного обслуговування об'єктів житлової та комерційної інфраструктури.

З моменту заснування підприємство активно розвивало матеріальну базу. Компанія поступово розширювала перелік послуг і географію обслуговування. За інформацією аналітичної платформи Opendatabot, основним видом діяльності компанії є комплексне обслуговування об'єктів (КВЕД 81.10) [13]. Крім основного напрямку, підприємство виконує електромонтажні роботи, монтаж систем водопостачання, опалення та кондиціонування. Також компанія надає послуги з прибирання будівель і територій, аварійного обслуговування житлового фонду, а також поточного і капітального ремонту [14].

Діяльність ТОВ відповідає сучасним вимогам до якості експлуатації об'єктів нерухомості. Компанія виконує замовлення для фізичних та юридичних осіб. Основу клієнтської бази становлять ОСББ, керуючі компанії та установи бюджетної сфери. Підприємство дотримується чинних норм екологічної та технічної безпеки. Організаційна структура передбачає наявність адміністративного апарату, виробничих бригад і спеціалізованих технічних підрозділів. Це забезпечує ефективне управління операційною діяльністю. Узагальнення ключових видів послуг підприємства, їх короткий зміст та приклади застосування представлені у таблиці 2.1, яка ілюструє масштаб і спеціалізацію компанії.

Таблиця 2.1 – Основні напрями діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»

Напрямок діяльності	Короткий зміст	Приклади реалізації
Комплексне обслуговування об'єктів	Технічне та експлуатаційне обслуговування житлових і нежитлових будівель	Щоденний огляд, дрібний ремонт, облік споживання ресурсів
Електромонтажні роботи	Монтаж, заміна та ремонт внутрішніх електромереж	Освітлення під'їздів, електрощитові, автоматичні вимикачі
Водопровідно-каналізаційні системи	Обслуговування та монтаж мереж водопостачання і водовідведення	Заміна трубопроводів, встановлення лічильників
Опалення та кондиціонування	Установка та технічне обслуговування систем клімат-контролю	Промивання радіаторів, монтаж кондиціонерів
Прибирання та санітарне утримання	Очищення внутрішніх та зовнішніх територій	Вологе прибирання, прибирання прибудинкових територій
Аварійне обслуговування	Екстрене реагування на аварії у будинках і системах	Усунення протікань, коротких замикань
Поточний та капітальний ремонт	Ремонт будівельних конструкцій, фасадів, дахів	Штукатурні роботи, фарбування, ремонт покрівлі

Джерело: розроблено автором на основі [13; 14]

Аналіз основних напрямів діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» свідчить про багатoproфільний характер функціонування підприємства. Компанія охоплює широкий спектр послуг, що включає як технічне обслуговування, так і спеціалізовані ремонтні та монтажні роботи. Найбільшу частку у структурі діяльності займає комплексне обслуговування об'єктів житлової та комерційної

нерухомості. Усі напрями орієнтовані на забезпечення безперебійної експлуатації будівель і підвищення комфорту споживачів. Така спеціалізація відповідає сучасним ринковим вимогам і формує основу для стабільного функціонування підприємства в умовах конкуренції.

ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» має лінійно-функціональну організаційну структуру. Вона передбачає чіткий розподіл управлінських функцій між керівником, структурними підрозділами та виконавчим персоналом. Управлінська модель поєднує централізоване прийняття рішень із функціональною спеціалізацією підрозділів.

Вищим органом управління є загальні збори учасників. Вони затверджують стратегічні рішення та фінансову політику. Поточне керівництво здійснює директор підприємства. Він відповідає за виконання фінансових і виробничих планів, а також за організацію внутрішнього контролю [8, с. 84].

Організаційна структура охоплює адміністративний, фінансово-економічний, технічний та виробничий підрозділи. Кожен виконує специфічні завдання згідно з функціональною спеціалізацією. Адміністрація забезпечує кадрову політику та документообіг. Фінансовий підрозділ здійснює бухгалтерський облік, бюджетування і звітність. Технічний відділ відповідає за планування ремонтів та технічний нагляд. Виробничі бригади реалізують практичні роботи на об'єктах [11, с. 133].

Такий розподіл функцій забезпечує оперативність управління та підвищує ефективність контролю. Взаємодія між структурними одиницями відбувається відповідно до затверджених внутрішніх регламентів і посадових інструкцій [10, с. 74].

Отже, організаційна структура підприємства є адаптивною до умов ринку. Вона підтримує стабільність виробничих процесів і дозволяє ефективно реалізовувати фінансову стратегію товариства. Узагальнено організаційна структура ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» представлена у додатку А.

Фінансові показники відображають загальний стан підприємства. Вони дозволяють оцінити динаміку його розвитку, ефективність управління та здатність до розширення діяльності. У процесі аналізу застосовуються загальноприйняті методи фінансової діагностики [11, с. 212].

У 2022–2024 роках ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» демонструє поступове зростання фінансових результатів. Дохід підприємства збільшився з 3 173,2 тис. грн у 2022 році до 5 963,7 тис. грн у 2024 році. Позитивна динаміка свідчить про підвищення попиту на послуги компанії [13].

Чистий прибуток зріс із 133 000 грн у 2022 році до 342 тис. грн у 2023 році. У 2024 році він становив 265 тис. грн. Незначне зниження пояснюється зростанням операційних витрат у зв'язку з розширенням штату та підвищенням вартості матеріалів [13].

Загальна вартість активів підприємства зросла з 680,3 тис. грн у 2022 році до 1 129,4 тис. грн у 2024 році. Позитивний приріст активів свідчить про стабільний розвиток компанії. Зобов'язання зменшились із 292,9 тис. грн до 205,6 тис. грн, що свідчить про раціональну політику управління боргами [13].

Кількість працівників зросла з 8 до 13 осіб. Це вказує на поступове розширення діяльності. Така динаміка підтверджує ефективність управлінських рішень і стабільну фінансову політику компанії [11, с. 191]. Таблиця 2.2 з основними фінансовими показниками ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки чітко ілюструє динаміку фінансових результатів підприємства.

Таблиця 2.2 – Основні фінансові показники ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 рр.

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Темп приросту 2024/2022
Дохід, тис. грн	3 173,2	5 041,1	5 963,7	+88 %
Чистий прибуток, тис. грн	133	342	265	+99 %
Активи, тис. грн	680,3	852,8	1 129,4	+66 %
Власний капітал, тис. грн	387,4	658,8	923,8	+42%
Зобов'язання, тис. грн	292,9	194	205,6	–30 %
Кількість працівників, ос.	8	10	13	+62 %

Джерело: розроблено автором на основі [13; 14]

Аналіз даних таблиці 2.2 дозволяє зробити висновок про позитивну динаміку фінансових показників ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 роках. Дохід підприємства зріс на 88 %, що свідчить про активне розширення обсягів господарської діяльності. Чистий прибуток збільшився майже удвічі. Це підтверджує ефективне управління витратами та стабільний попит на послуги компанії. Вартість активів за аналізований період зросла на 66 %, що свідчить про нарощування ресурсного потенціалу підприємства. Зобов'язання підприємства зменшилися на 30 %. Така тенденція демонструє ефективну політику управління борговими зобов'язаннями. Динаміка чисельності працівників підтверджує розширення виробничої діяльності. Приріст штатної чисельності на 62 % свідчить про зростання обсягів робіт та підвищення ролі людського капіталу у фінансових результатах товариства.

Загальна характеристика ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» засвідчує стабільне функціонування підприємства у сфері комплексного обслуговування об'єктів нерухомості. За період діяльності товариство сформувало ефективну організаційну структуру та налагодило систему управління, що забезпечує виконання виробничих і фінансових завдань. Аналіз історії створення підприємства підтвердив наявність чітко визначеної мети діяльності та поступове розширення спектра наданих послуг. Організаційна структура підприємства відповідає принципам лінійно-функціональної моделі, що забезпечує належний рівень управління виробничими та фінансовими процесами.

Дослідження основних фінансових показників за останні роки дозволило виявити позитивні тенденції розвитку підприємства. Зростання доходів, чистого прибутку та активів свідчить про ефективне використання фінансових ресурсів. Скорочення зобов'язань і збільшення чисельності персоналу підтверджують фінансову стабільність та нарощування виробничого потенціалу ТОВ. Отже, підприємство демонструє позитивну динаміку фінансово-господарської діяльності, що створює сприятливі передумови для подальшого розвитку.

2.2 Оцінка ключових фінансових показників ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»

Фінансовий аналіз є важливим інструментом оцінки результативності господарської діяльності підприємства. Він дозволяє об'єктивно визначити ефективність використання фінансових ресурсів, рівень платоспроможності, рентабельності та фінансової стійкості. Для ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» фінансовий аналіз має особливе значення, оскільки підприємство функціонує у сфері надання послуг, що потребує ефективного управління витратами та доходами. Проведення фінансового аналізу дозволяє виявити позитивні та негативні тенденції у фінансово-господарській діяльності товариства, визначити фактори впливу та сформулювати рекомендації щодо підвищення фінансової ефективності підприємства.

Фінансовий аналіз підприємства передбачає оцінку його ліквідності та платоспроможності. Ці показники характеризують здатність суб'єкта господарювання своєчасно та в повному обсязі виконувати фінансові зобов'язання. Дослідження ліквідності та платоспроможності дозволяє виявити потенційні фінансові ризики та оцінити фінансову стійкість підприємства [4, с. 187]. Методика розрахунку показників ліквідності та платоспроможності наведено у додатку Б.

Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства ґрунтується на застосуванні загальноприйнятих фінансових коефіцієнтів. Вибір цих показників обумовлено їхньою здатністю комплексно характеризувати фінансовий стан суб'єкта господарювання. Розрахунок зазначених показників здійснено відповідно до рекомендацій, викладених у навчальних посібниках з фінансів підприємств та фінансового аналізу [11, с. 212; 4, с. 187; 5, с. 148; 6, с. 112].

Коефіцієнт загальної ліквідності розраховано як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства. Він відображає здатність суб'єкта

господарювання погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок усіх оборотних активів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності визначено як співвідношення оборотних активів за вирахуванням запасів до поточних зобов'язань. Цей показник характеризує можливість підприємства погасити поточні зобов'язання без реалізації запасів, що є менш ліквідними активами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховано як відношення високоліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів) до поточних зобов'язань. Він показує, яку частину короткострокових боргів підприємство може погасити негайно.

Коефіцієнт автономії визначає частку власного капіталу у загальному обсязі джерел фінансування підприємства. Показник відображає рівень фінансової незалежності суб'єкта господарювання.

Коефіцієнт фінансової стабільності розраховано як відношення суми власного капіталу та довгострокових зобов'язань до валюти балансу. Показник характеризує частку стабільних джерел фінансування у загальній структурі капіталу підприємства.

Методичне підґрунтя для розрахунку зазначених показників відповідає загальновизнаним стандартам фінансового аналізу, що забезпечує достовірність та обґрунтованість результатів дослідження. З метою оцінки фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» проведено розрахунок основних коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності за 2022–2024 роки. Результати розрахунків наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Динаміка показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Норма
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,32	4,40	4,49	>1,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,97	3,18	3,25	>0,8–1,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,49	0,61	0,70	>0,2–0,3
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,57	0,77	0,82	>0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,57	0,77	0,82	>0,5

Джерело: розроблено автором на основі [13; 14]

Результати аналізу свідчать про позитивну динаміку фінансових показників підприємства. Коефіцієнт загальної ліквідності у 2022 році становив 2,32, у 2023 році зріс до 4,40, а у 2024 році – до 4,49. Значення перевищує нормативний рівень, що свідчить про здатність підприємства своєчасно покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс з 1,97 у 2022 році до 3,25 у 2024 році. Показник значно перевищує нормативне значення, що підтверджує високу платоспроможність підприємства.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності також продемонстрував позитивну динаміку. Його значення у 2022 році становило 0,49, а у 2024 році зросло до 0,70. Показник свідчить про наявність достатнього обсягу високоліквідних активів.

Показник автономії підтверджує високий рівень фінансової незалежності. Його значення зросло з 0,57 до 0,82, що вказує на переважання власних джерел фінансування у структурі капіталу.

Коефіцієнт фінансової стабільності зріс з 0,57 у 2022 році до 0,82 у 2024 році. Це свідчить про посилення фінансової стійкості підприємства.

Отже, проведений аналіз підтверджує високий рівень ліквідності та платоспроможності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Позитивна динаміка показників свідчить про ефективне управління фінансовими ресурсами та мінімальні ризики неплатоспроможності.

Прибутковість та рентабельність підприємства є основними показниками ефективності його фінансово-господарської діяльності. Вони відображають здатність товариства отримувати фінансовий результат від використання наявних ресурсів. Методологія розрахунку цих показників представлена у додатку Б.

У процесі фінансового аналізу підприємства важливим є дослідження прибутковості та рентабельності його діяльності. Зазначені показники дають змогу оцінити ефективність використання наявних фінансових і матеріальних ресурсів. Розрахунок показників прибутковості та рентабельності ґрунтується на

загальновизнаних методичних підходах, викладених у сучасній економічній літературі [11, с. 224; 4, с. 204; 5, с. 176; 6, с. 123].

Показник рентабельності активів визначає ефективність використання майнового потенціалу підприємства. Він розраховується як відношення чистого прибутку до середньої вартості активів. Високе значення цього коефіцієнта свідчить про раціональне використання активів.

Рентабельність власного капіталу відображає прибутковість вкладеного капіталу учасників товариства. Вона розраховується шляхом співвідношення чистого прибутку до середнього розміру власного капіталу підприємства.

Рентабельність реалізації продукції показує частку чистого прибутку у структурі доходу від реалізації. Цей показник визначається діленням чистого прибутку на дохід від реалізації продукції. Зростання значення коефіцієнта свідчить про ефективне управління витратами та прибутком підприємства.

Використання зазначених показників дозволяє комплексно оцінити рівень прибутковості діяльності підприємства та виявити напрями підвищення ефективності фінансового менеджменту. Дослідження прибутковості дозволяє оцінити результативність діяльності та фінансову перспективу підприємства [4, с. 198].

У процесі аналізу використано показники чистого прибутку, рентабельності активів, рентабельності власного капіталу та рентабельності реалізації продукції. Дані для розрахунку взято з фінансової звітності підприємства [13, 14].

Для виявлення тенденцій змін прибутковості та рентабельності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у динаміці проведено розрахунок основних показників за 2022–2024 роки, результати якого наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка показників рентабельності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Динаміка 2022–2024
Чистий прибуток, тис. грн	133	342	265	+99 %
Рентабельність активів, %	19,6	40,1	23,5	+19,9 п.п.
Рентабельність власного капіталу, %	45,6	69,9	37,5	–8,1 п.п.

Рентабельність реалізації продукції, %	4,2	6,8	4,4	+0,2 п.п.
--	-----	-----	-----	-----------

Джерело: розроблено автором на основі [13; 14]

Чистий прибуток ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022 році становив 133 тис. грн, у 2023 році зріс до 342 тис. грн, а у 2024 році – знизився до 265 тис. грн. Динаміка прибутку свідчить про зростання фінансового результату у 2023 році та незначне зниження у 2024 році через підвищення операційних витрат.

Аналіз показників рентабельності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки виявив позитивну динаміку у 2023 році та незначне зниження у 2024 році. Чистий прибуток підприємства збільшився на 99 % у порівнянні з 2022 роком. Зростання прибутку у 2023 році свідчить про ефективне використання фінансових ресурсів і розширення господарської діяльності.

Рентабельність активів підвищилася з 19,6 % у 2022 році до 40,1 % у 2023 році. У 2024 році показник знизився до 23,5 %. Така динаміка зумовлена зростанням вартості активів та збільшенням витрат.

Показник рентабельності власного капіталу у 2023 році сягнув 69,9 %, проте у 2024 році знизився до 37,5 %. Зменшення показника обумовлено збільшенням обсягу власного капіталу у структурі фінансування.

Рентабельність реалізації продукції зросла з 4,2 % у 2022 році до 6,8 % у 2023 році. У 2024 році вона склала 4,4 %, що пов'язано зі зростанням витрат на виконання робіт і надання послуг.

Отже, аналіз прибутковості та рентабельності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» свідчить про позитивні тенденції фінансового розвитку у 2022–2023 роках. Незначне зниження показників у 2024 році обумовлено зростанням витрат і збільшенням масштабів діяльності.

Загалом, показники рентабельності підприємства залишаються на прийнятному рівні, що свідчить про ефективну діяльність товариства.

Фінансова стійкість підприємства відображає рівень його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Вона характеризує можливість підприємства забезпечувати безперервний виробничий процес за рахунок власних і довгострокових залучених коштів. Аналіз фінансової стійкості дозволяє оцінити

ефективність управління капіталом і фінансовими ресурсами [11, с. 213].
Методологія розрахунку фінансової стійкості представлена у додатку Б.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства застосовуються загальноприйняті фінансові показники, що характеризують співвідношення власного та залученого капіталу. Їх розрахунок здійснюється відповідно до методичних рекомендацій, викладених у сучасних навчальних посібниках з фінансів підприємств [11, с. 213; 4, с. 190; 5, с. 153; 6, с. 121].

Коефіцієнт автономії визначає частку власного капіталу у загальній сумі джерел фінансування. Показник розраховується як відношення власного капіталу до валюти балансу. Високе значення коефіцієнта автономії свідчить про незалежність підприємства від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт фінансової стабільності відображає частку стабільних джерел фінансування в структурі капіталу підприємства. Він обчислюється як відношення суми власного капіталу та довгострокових зобов'язань до валюти балансу.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує залежність підприємства від залучених фінансових ресурсів. Показник визначається як відношення суми позикового капіталу до валюти балансу. Зниження коефіцієнта свідчить про зменшення фінансових ризиків.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частка власного капіталу використовується в обороті. Показник розраховується як відношення власного оборотного капіталу до власного капіталу. Зростання цього показника вказує на підвищення фінансової гнучкості підприємства.

Застосування зазначених показників дозволяє здійснити комплексну оцінку фінансової стійкості підприємства та виявити напрями її зміцнення.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства використано такі показники: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт концентрації позикового капіталу та коефіцієнт маневреності власного капіталу. Розрахунок зазначених показників здійснено на основі даних фінансової звітності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки [13, 14].

Коефіцієнт автономії у 2022 році становив 0,57. У 2023 році він зріс до 0,77, а у 2024 році досяг 0,82. Позитивна динаміка свідчить про підвищення фінансової незалежності підприємства.

Коефіцієнт фінансової стабільності збільшився з 1,34 у 2022 році до 4,58 у 2024 році. Це вказує на зростання частки стабільних джерел фінансування в структурі капіталу.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу знизився з 0,43 у 2022 році до 0,18 у 2024 році. Зменшення показника свідчить про зниження залежності підприємства від залучених фінансових ресурсів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу становив 0,23 у 2022 році, 0,36 у 2023 році та 0,41 у 2024 році. Позитивна динаміка показника свідчить про зростання частки власних оборотних коштів у загальному обсязі капіталу.

Результати аналізу фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» підтверджують ефективне управління фінансовими ресурсами. Підприємство демонструє високий рівень фінансової незалежності та стабільності, що створює основу для подальшого розвитку. Для об'єктивної оцінки динаміки фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 роках здійснено розрахунок основних показників, результати якого наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Нормативне значення
Коефіцієнт автономії	0,57	0,77	0,82	>0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,57	0,77	0,82	>0,5
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,43	0,23	0,18	<0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,23	0,36	0,41	0,2–0,5

Джерело: розроблено автором на основі [13; 14]

Аналіз даних таблиці 2.5 дозволяє виявити позитивну динаміку показників фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 роках. Значення коефіцієнта автономії зросло з 0,57 у 2022 році до 0,82 у 2024 році. Така

тенденція свідчить про посилення фінансової незалежності підприємства та зниження ризиків фінансової залежності від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт фінансової стабільності збільшився з 1,34 у 2022 році до 4,58 у 2024 році. Показник значно перевищує нормативне значення. Це вказує на високий рівень забезпечення активів стабільними джерелами фінансування.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу демонструє тенденцію до зниження. У 2022 році його значення становило 0,43, а у 2024 році – 0,18. Зменшення показника підтверджує зниження частки залучених коштів у структурі капіталу підприємства.

Показник маневреності власного капіталу у 2022 році становив 0,23. У 2024 році він зріс до 0,41. Зростання коефіцієнта вказує на збільшення частки власних оборотних коштів, що забезпечує фінансову гнучкість підприємства.

Загалом, аналіз показників фінансової стійкості підтверджує позитивну тенденцію у фінансовому розвитку ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Підприємство з року в рік зміцнює фінансову незалежність та підвищує стабільність джерел фінансування.

Проведений аналіз фінансових показників ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» дозволив виявити ключові тенденції у фінансово-господарській діяльності підприємства. Результати аналізу ліквідності та платоспроможності засвідчили здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання та підтримувати високий рівень фінансової гнучкості. Дослідження показників прибутковості та рентабельності підтвердило ефективне використання фінансових ресурсів та забезпечення стабільного рівня доходів і прибутку. Динаміка рентабельності свідчить про здатність підприємства формувати фінансовий результат, достатній для забезпечення розвитку.

Аналіз фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» показав поступове зростання рівня фінансової незалежності та стабільності підприємства. Позитивні зміни показників автономії, фінансової стабільності та концентрації

позикового капіталу свідчать про зважену політику управління фінансовими ресурсами.

У цілому, результати аналізу фінансових показників підтверджують стабільне фінансове становище ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» та наявність передумов для подальшого розвитку підприємства в умовах ринкової економіки.

2.3 Аналіз формування фінансових результатів та фінансово-інвестиційної діяльності підприємства

Показники фінансової діяльності підприємства відображають рух грошових коштів, що супроводжує господарську діяльність. Оцінка фінансових показників є важливою складовою фінансового аналізу. Вона дозволяє виявити ефективність управління грошовими ресурсами, визначити фінансові ризики та оцінити здатність підприємства забезпечувати безперервність операційної діяльності. Аналіз фінансових результатів ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» є логічним продовженням комплексного дослідження фінансового стану підприємства. Він дозволяє деталізувати результати оцінки ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості, а також встановити взаємозв'язок між показниками діяльності та рухом грошових коштів. Для детального відображення структури грошових надходжень і витрат ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки у динаміці доцільно узагальнити відповідні показники у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Структура грошових надходжень і витрат ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	Структура, %	2023 рік	Структура, %	2024 рік	Структура, %
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	3 146	100,0	5 054	100,0	6 005	100,0
Інші операційні доходи, тис. грн	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Собівартість реалізації, тис. грн	2 913	92,6	4 709	93,2	5 742	95,6
Адміністративні витрати, тис. грн	51	1,6	98	1,9	81	1,3
Витрати на збут, тис. грн	33	1,0	44	0,9	47	0,8
Інші операційні витрати, тис. грн	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Єдиний податок, тис. грн	16	0,5	25	0,5	30	0,5
Фінансові витрати, тис. грн	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Чистий прибуток, тис. грн	133	4,3	342	6,8	265	4,4

Джерело: розроблено автором на основі [11-14]

Аналіз структури доходів і витрат ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки дозволяє виявити особливості формування та використання фінансових ресурсів. Основним джерелом доходів підприємства є дохід від реалізації будівельно-ремонтних робіт. У 2022 році обсяг доходу склав 3 146 тис. грн, у 2023 році – 5 054 тис. грн, а у 2024 році зріс до 6 005 тис. грн. Основними напрямками використання операційних коштів виступали витрати на оплату праці, закупівлю матеріалів, сплату податків та обов’язкових платежів

Структура доходів підприємства є однорідною. У ній відсутні інші операційні, фінансові або надзвичайні доходи. Така ситуація зумовлена спеціалізацією підприємства на наданні ремонтно-будівельних послуг.

У структурі витрат по відношенню до доходів переважає собівартість реалізації продукції. У 2022 році її частка становила 92,6 %, у 2023 році – 93,2 %, а у 2024 році зросла до 95,6 %. Зростання частки собівартості свідчить про підвищення витрат на виконання робіт і надання послуг. Це може бути пов’язано зі зростанням цін на будівельні матеріали та оплату праці.

Адміністративні витрати у 2022 році становили 1,6% від загальних витрат, у 2023 році зросли до 1,9 %, а у 2024 році знизилися до 1,3%. Показник витрат на збут залишався стабільним та не перевищував 1 %.

Чистий прибуток підприємства у 2022 році становив 133 тис. грн або 4,3 % від доходів. У 2023 році прибуток зріс до 342 тис. грн (6,8 %), а у 2024 році знизився до 265 тис. грн (4,4 %). Зниження прибутку 2024 році пов’язане із зростанням виробничих витрат.

Податкове навантаження, розраховане як відношення сплаченого єдиного (ТОВ «Компанія Рембудшлях» перебуває на 3 групі спрощеної системи оподаткування, зі ставкою 5%) до фінансового результату до оподаткування, у 2022 році становило 12%, у 2023 році знизилась 7%, у 2024 році збільшилось 11%. Оскільки, ставка оподаткування не змінювалася, то такі зміни обумовлені особливостями динаміки і структури доходів та витрат протягом досліджуваного періоду, та відповідно впливом на формування фінансових результатів до оподаткування. Зазначена динаміка податкового навантаження позначилася на коливаннях чистого прибутку, про що зазначалося вище. Динаміку податкового навантаження зображено на рис 2.1.

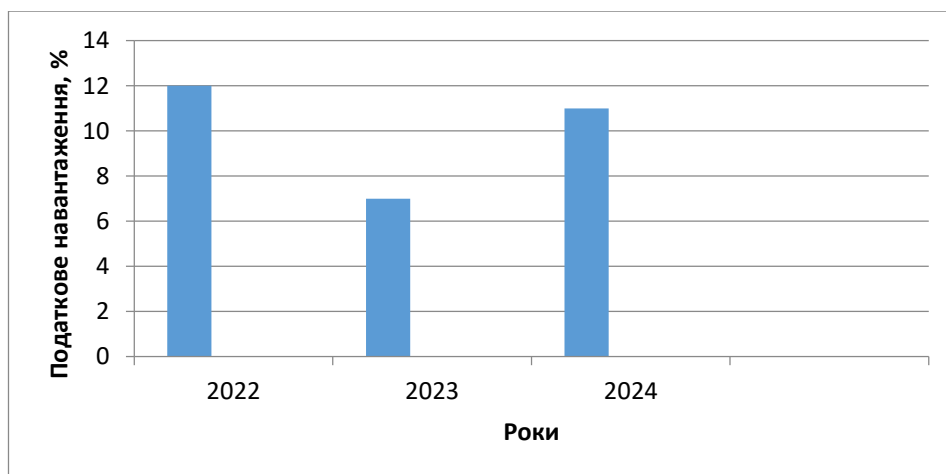

Рисунок 2.1 – Динаміка податкового навантаження ТОВ «Компанія Рембудшлях» у 2022 – 2024 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [13;14]

Загалом структура формування доходів та витрат підприємства свідчить про домінування операційної діяльності у формуванні доходів та високий рівень витратності виробничого процесу. Це зумовлює необхідність удосконалення фінансового управління з метою зниження витрат та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів з метою підвищення рівня прибутковості.

Фінансування діяльності підприємства здійснювалося за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел. Основним джерелом фінансування виступала фінансова допомога від засновників. Підприємство не залучало кредитів та позик у банківських установах. Витрати фінансового характеру були відсутні.

Інвестиційна діяльність ТОВ «Компанія Рембудшлях» у досліджуваному періоді характеризувалася низькою активністю. Підприємство не здійснювало значних капіталовкладень. Доходи від реалізації основних засобів були відсутні. Інвестиційні витрати мали незначний обсяг і стосувалися, переважно, оновлення матеріально-технічної бази.

Аналіз фінансово-інвестиційної діяльності ТОВ «Компанія Рембудшлях» засвідчує, що підприємство орієнтоване на власне фінансування, фінансові ресурси формуються переважно за рахунок прибутку та внесків учасників. Його інвестиційна діяльність характеризується досить обмеженою активністю.

У процесі здійснення фінансово-господарської діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» виявлено низку проблем, що впливають на ефективність управління грошовими потоками. Грошові потоки є основою фінансової діяльності підприємства. Вони забезпечують фінансування поточних витрат і стратегічний розвиток [6, с. 105].

Головною проблемою є нерівномірність формування доходів. Причиною виступають затримки платежів з боку замовників будівельно-ремонтних робіт. Це зумовлює касові розриви, що негативно впливають на платоспроможність підприємства.

Другою проблемою є висока частка операційних витрат по відношенню до доходів підприємства. У 2022–2024 роках частка собівартості перевищувала 90 % доходів. Високий рівень витрат обмежує можливість формування чистого фінансового результату та знижує фінансову гнучкість підприємства [13].

Інвестиційна діяльність підприємства є малоефективною. У досліджуваному періоді відсутні надходження від реалізації активів та фінансових вкладень. Підприємство не здійснює значних інвестицій у розвиток матеріально-технічної бази. Це знижує конкурентоспроможність товариства у довгостроковій перспективі [10, с. 203].

Фінансова діяльність підприємства характеризується обмеженим використанням до зовнішніх джерел фінансування. Основним джерелом

фінансових ресурсів є внески засновників. Підприємство не використовує можливості залучення кредитів та позик [9, с. 112].

Наведені проблеми управління грошовими доходами зумовлюють необхідність впровадження ефективних фінансових механізмів. Зокрема, актуальним є удосконалення процесів планування та контролю доходів та витрат підприємства. Необхідно застосовувати методи їх прогнозування, а також здійснювати регулярний моніторинг фінансових результатів діяльності та виявлення факторів впливу на них. [15, с. 157].

Проведений аналіз формування фінансових результатів діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» та його фінансово-інвестиційної діяльності дозволило визначити особливості формування та використання грошових ресурсів підприємства. Результати аналізу засвідчили, що основним джерелом доходів підприємства є операційна діяльність. Інвестиційні та фінансові потоки мають обмежений вплив на результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Структура грошових потоків підприємства характеризується високою часткою операційних витрат та нестабільністю надходжень. У процесі дослідження виявлено низку проблем, серед яких нерівномірність доходів, висока витратність виробничого процесу, низька інвестиційна активність та обмежене використання зовнішніх джерел фінансування, що виступає підґрунтям для подальшого удосконалення фінансового управління підприємства.

У процесі проведеного аналізу фінансово- господарської діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» здійснено комплексне дослідження основних фінансових показників діяльності підприємства за 2022–2024 роки. Результати аналізу ліквідності та платоспроможності підтвердили спроможність товариства своєчасно виконувати зобов’язання перед кредиторами та забезпечувати фінансову стабільність. Показники прибутковості та рентабельності засвідчили позитивну динаміку фінансових результатів, проте виявлено тенденцію до зниження прибутковості у 2024 році.

Дослідження фінансової стійкості підприємства показало зростання рівня автономії та зниження залежності від позикових джерел фінансування. Аналіз структури та динаміки доходів та витрат підприємства дав змогу ідентифікувати ключові напрями формування та використання фінансових ресурсів товариства. Встановлено домінування операційних потоків, обмежену інвестиційну активність і залежність фінансового потоку від внутрішніх джерел.

Проведений аналіз дозволив виявити проблеми в управлінні формуванням фінансових результатів підприємства. До основних проблем віднесено нерівномірність доходів, високий рівень витрат операційної діяльності, низьку інвестиційну активність та обмеже використання зовнішнього фінансування. Узагальнені результати аналізу виступатимуть основою для формування рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства у наступному розділі роботи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ В ТОВАРИСТВАХ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»)

3.1 Оптимізація структури капіталу та фінансування досліджуваного підприємства

Ефективне управління структурою капіталу виступає основою забезпечення фінансової рівноваги та конкурентоспроможності підприємства. Структура капіталу визначає пропорції між власними та залученими джерелами фінансування і безпосередньо впливає на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання [16, с. 193]. Аналіз фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» виявив недосконалість структури фінансових ресурсів, що зумовлює необхідність її оптимізації. Раціональне співвідношення джерел фінансування сприятиме мінімізації фінансових ризиків, підвищенню прибутковості та забезпеченню сталого розвитку підприємства [17, с. 87; 18, с. 244].

Структура капіталу підприємства визначає співвідношення власних і позикових джерел фінансування. Її аналіз дозволяє оцінити рівень фінансової незалежності та стабільності суб'єкта господарювання [19, с. 95]. Власний капітал ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» формується за рахунок статутного капіталу та нерозподіленого прибутку. Позиковий капітал складається з короткострокової кредиторської заборгованості.

Упродовж 2022–2024 років у структурі капіталу товариства переважав власний капітал. Його частка у 2022 році становила 57 %, у 2023 році зросла до 77 %, а у 2024 році – до 82 %. Відповідно, частка позикового капіталу знизилася з 43 % у 2022 році до 18 % у 2024 році. Зменшення частки залучених коштів позитивно вплинуло на фінансову стійкість підприємства.

Основним джерелом власного капіталу виступає статутний капітал, який залишається незмінним у досліджуваному періоді. Власний капітал збільшувався переважно за рахунок нерозподіленого прибутку. Така тенденція свідчить про спрямування фінансових результатів на самофінансування розвитку підприємства.

Позиковий капітал товариства формується здебільшого за рахунок поточної кредиторської заборгованості. Підприємство не використовувало довгострокових кредитів і позик. Це обмежує можливості реалізації інвестиційних проєктів та розвитку виробничої бази [20, с. 138].

Наявна структура капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» свідчить про орієнтацію підприємства на самофінансування та обмежене залучення зовнішніх ресурсів. Така фінансова політика забезпечує високу фінансову стійкість, але водночас знижує темпи розвитку та інвестиційний потенціал підприємства. Результати оцінки структури капіталу підтверджують доцільність її оптимізації з урахуванням стратегічних цілей товариства [21, с. 124]. Для ілюстрації динаміки та співвідношення власного і позикового капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 роках доцільно узагальнити відповідні показники у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Динаміка показників структури капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Власний капітал, тис. грн	3 031	5 048	6 049
Позиковий капітал, тис. грн	2 285	1 508	1 300
Валюта балансу, тис. грн	5 316	6 556	7 349
Частка власного капіталу, %	57,0	77,0	82,3
Частка позикового капіталу, %	43,0	23,0	17,7

Джерело: розроблено автором на основі [13;14]

Таблиця 3.1 відображає динаміку основних показників структури капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки. У таблиці наведено абсолютні значення власного та позикового капіталу підприємства, а також визначено їх частки у загальній валюті балансу. Такий підхід дозволяє здійснити оцінку тенденцій змін структури джерел фінансування діяльності товариства та виявити напрями їх оптимізації.

Аналіз даних таблиці 3.1 свідчить про позитивні тенденції у структурі капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» протягом 2022–2024 років. Власний

капітал підприємства у 2022 році становив 3 031 тис. грн, а у 2023 році зріс до 5 048 тис. грн. У 2024 році показник збільшився до 6 049 тис. грн. Приріст власного капіталу пояснюється реінвестуванням прибутку та стабільною фінансовою політикою підприємства.

Позиковий капітал у 2022 році складав 2 285 тис. грн. У 2023 році відбулося його зменшення до 1 508 тис. грн. У 2024 році обсяг залучених коштів знизився до 1 300 тис. грн. Зменшення позикового капіталу зумовлено скороченням кредиторської заборгованості та відмовою від використання короткострокових зобов'язань як джерела фінансування.

Частка власного капіталу у загальній валюті балансу у 2022 році становила 57 %. У 2023 році показник зріс до 77 %, а у 2024 році досягнув 82,3 %. Збільшення частки власного капіталу свідчить про зростання фінансової незалежності підприємства та зміцнення його фінансової стійкості.

Частка позикового капіталу у 2022 році становила 43 %. У 2023 році вона знизилася до 23 %, а у 2024 році склала 17,7 %. Зменшення цього показника підтверджує зниження фінансових ризиків і залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Загалом динаміка показників структури капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» свідчить про ефективну політику управління фінансовими ресурсами. Підприємство демонструє тенденцію до самофінансування та забезпечує високий рівень фінансової автономії.

Стратегія залучення зовнішнього фінансування виступає одним із ключових інструментів формування фінансових ресурсів підприємства. Вона визначає напрями та механізми акумулювання позикових і залучених коштів для забезпечення господарської діяльності [22, с. 57]. Аналіз стратегії фінансування ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» показав низку особливостей.

Упродовж 2022–2024 років підприємство дотримувалося консервативного підходу до залучення зовнішнього капіталу. Підприємство не використовувало можливості кредитного фінансування, не залучало інвестиції від зовнішніх

партнерів. Основним джерелом формування фінансових ресурсів залишався власний капітал.

Відсутність кредитних зобов'язань пояснюється високим рівнем фінансових ризиків, пов'язаних із залученням позикового капіталу. Підприємство прагнуло зберегти фінансову автономію та уникнути залежності від кредиторів [23, с. 113]. Така стратегія дозволила мінімізувати витрати на обслуговування боргу, однак обмежила можливості розширення діяльності.

Водночас підприємство не використовувало альтернативні інструменти залучення фінансових ресурсів. Серед них – лізинг, факторинг, фінансова допомога інвесторів або партнерів. Відсутність активної стратегії фінансування стримувала інвестиційну діяльність товариства та знижувала темпи розвитку [24, с. 145].

Проведений аналіз засвідчив необхідність перегляду фінансової політики підприємства щодо залучення зовнішнього фінансування. Доцільним є використання помірно-агресивної стратегії з урахуванням потреб розвитку виробничої бази та оновлення основних засобів [25, с. 38]. Розширення джерел фінансових ресурсів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності товариства.

Досягнення раціонального балансу між власним і позиковим капіталом є необхідною умовою стабільного функціонування підприємства. Структура капіталу впливає на фінансову стійкість, платоспроможність і ефективність господарської діяльності [26, с. 93]. Для ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» питання формування оптимального співвідношення джерел фінансування є особливо актуальним з огляду на консервативну модель самофінансування.

У 2022–2024 роках частка власного капіталу зросла до понад 80 %. Частка позикового капіталу, навпаки, скоротилася до менш ніж 20 %. Така структура забезпечує високу фінансову незалежність, але знижує інвестиційні можливості. Відсутність довгострокового фінансування обмежує розширення виробничої бази та реалізацію стратегічних цілей підприємства [27, с. 66].

Для забезпечення збалансованого розвитку доцільно поступово переходити до більш гнучкої моделі фінансування. Оптимальним вважається співвідношення

власного і позикового капіталу на рівні 60/40 або 70/30 залежно від галузевих ризиків [28, с. 145]. При цьому варто зберігати контроль над борговим навантаженням і підтримувати позитивну динаміку рентабельності капіталу.

Рекомендується розширити перелік фінансових інструментів. Доцільно розглянути можливість залучення довгострокових банківських кредитів, використання лізингу, а також укладення фінансових угод з інвесторами. Особливу увагу слід приділити забезпеченню ліквідності та контролю витрат на обслуговування боргу [29, с. 159].

Формування оптимальної структури капіталу має ґрунтуватися на результатах фінансового аналізу, врахуванні стратегічних орієнтирів і прогнозуванні ризиків. Такий підхід дозволить досягти балансу між фінансовою незалежністю та інвестиційною активністю підприємства [30, с. 88].

Проведене дослідження структури капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» дозволило визначити ключові особливості фінансової політики підприємства. Встановлено, що товариство орієнтується переважно на власне фінансування, що забезпечує високий рівень фінансової автономії. Разом з тим виявлено низький рівень залучення позикового капіталу, що обмежує інвестиційні можливості підприємства та стримує його розвиток.

Аналіз стратегії фінансування підприємства показав необхідність перегляду підходів до формування капіталу. Доцільним є застосування помірно-агресивної стратегії із диверсифікацією джерел фінансування та оптимальним балансом між власними і позиковими ресурсами. Запропоновані рекомендації передбачають поступове нарощування позикового капіталу за рахунок довгострокових кредитів, фінансової допомоги інвесторів та використання лізингових механізмів.

Забезпечення раціональної структури капіталу сприятиме підвищенню фінансової стійкості підприємства, розширенню можливостей фінансового забезпечення стратегічних цілей та покращенню показників ефективності фінансової діяльності.

З метою кількісного обґрунтування доцільності впровадження запропонованих змін до структури капіталу ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» доцільно провести розрахунок очікуваного економічного ефекту. У межах аналізу розглянуто два сценарії: базовий, який відображає поточну фінансову структуру підприємства у 2024 році, та альтернативний, що враховує можливість залучення довгострокового кредиту в обсязі 1 000 тис. грн для реалізації інвестиційного проєкту. Залучення позикового капіталу дозволяє активізувати інвестиційну діяльність підприємства без суттєвого погіршення його фінансової стабільності.

У базовому сценарії підприємство працює без залучення додаткових фінансових ресурсів. Власний капітал у 2024 році становить 6 049 тис. грн, позиковий – 1 300 тис. грн, а загальна валюта балансу – 7 349 тис. грн. Чистий прибуток за підсумками року становить умовно 1 100 тис. грн. На основі цих даних коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE) обчислюється за формулою:

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\% = \frac{1100}{6049} \times 100\% \approx 18,18\% \quad (3.1)$$

Альтернативний сценарій передбачає залучення додаткових 1 000 тис. грн довгострокового позикового капіталу на умовах 10 % річних. Отримані кошти інвестуються у виробничу модернізацію, що генерує додатковий прибуток у розмірі 250 тис. грн. Витрати на обслуговування кредиту при цьому становлять 100 тис. грн. Таким чином, загальний прибуток підприємства за цим сценарієм становитиме:

$$1100 + 250 - 100 = 1250 \text{ тис. грн} \quad (3.2)$$

Скоригований показник ROE:

$$ROE_{\text{новий}} = \frac{1250}{6049} \times 100\% \approx 20,66\% \quad (3.3)$$

Різниця у рентабельності власного капіталу між базовим та альтернативним сценаріями становить:

$$\Delta ROE = 20,66\% - 18,18\% = 2,48\% \quad (3.4)$$

Це свідчить про зростання ефективності використання власного капіталу внаслідок залучення позикових ресурсів. Крім того, чистий прибуток підприємства

зростає на 150 тис. грн, що є прямим фінансовим результатом реалізації стратегії диверсифікації джерел фінансування.

Таким чином, проведені розрахунки підтверджують економічну доцільність переходу до більш гнучкої моделі структури капіталу із частковим залученням зовнішніх фінансових ресурсів. Залучення довгострокового позикового капіталу дозволяє не лише активізувати інвестиційну діяльність, але й підвищити рівень рентабельності власного капіталу без погіршення фінансової стабільності підприємства.

3.2 Підвищення ефективності фінансового планування у ТОВ «Компанія Рембудшлях»

Фінансове планування є важливим елементом системи управління фінансами підприємства. Воно забезпечує узгодженість фінансових ресурсів з поточними та стратегічними цілями господарської діяльності [31, с. 204]. Аналіз фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» засвідчив необхідність удосконалення фінансового планування як ключового інструменту забезпечення фінансової стійкості та ефективного використання ресурсів. Підвищення якості фінансового планування сприятиме зниженню фінансових ризиків, покращенню ліквідності та прибутковості підприємства.

Бюджетування є одним із ключових інструментів фінансового планування підприємства. Воно забезпечує узгодження доходів і витрат з метою досягнення фінансової стійкості та прибутковості [32, с. 164]. На сучасному етапі діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» існує потреба у впровадженні ефективних методів бюджетування.

Дослідження фінансової практики підприємства засвідчило відсутність єдиного підходу до формування бюджетів. Бюджетування здійснюється на основі

минулорічних показників без урахування прогнозів ринку та потенційних ризиків. Такий підхід обмежує можливості оперативного управління фінансовими ресурсами.

Рекомендується впровадити систему бюджетування на основі методів «нульового бюджету» та гнучкого бюджетування. Метод «нульового бюджету» передбачає обґрунтування кожної статті витрат з нуля, що сприятиме зниженню необґрунтованих витрат [33, с. 117]. Гнучке бюджетування дозволить адаптувати бюджети до змін у зовнішньому середовищі.

Доцільно використовувати метод прогнозних бюджетів, що базується на аналізі ринкової кон'юнктури та очікуваних фінансових результатів. Важливо впровадити систему контролю за виконанням бюджетів та своєчасного коригування планових показників [34, с. 254].

Сучасні методи бюджетування сприятимуть підвищенню ефективності фінансового планування підприємства. Застосування зазначених підходів дозволить оптимізувати розподіл фінансових ресурсів, мінімізувати витрати та підвищити прибутковість господарської діяльності [35, с. 44]. З метою підвищення ефективності фінансового планування та обґрунтування доцільності впровадження сучасних підходів до управління фінансовими ресурсами ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» доцільно узагальнити основні методи бюджетування у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Характеристика сучасних методів бюджетування

Метод бюджетування	Сутність методу	Переваги методу
Традиційне бюджетування	Формування бюджетів на основі фактичних даних попередніх періодів з урахуванням прогнозу	Простота розрахунків; можливість порівняння з минулими періодами

Продовження таблиці 3.2

Метод бюджетування	Сутність методу	Переваги методу
Бюджетування «з нуля»	Формування бюджетів без урахування попередніх показників;	Оптимізація витрат; усунення неефективних витрат

	кожна стаття витрат обґрунтовується окремо	
Гнучке бюджетування	Формування декількох варіантів бюджетів залежно від можливих змін обсягів діяльності	Можливість адаптації до змін зовнішнього середовища
Касове бюджетування	Орієнтація бюджету на фактичні надходження та витрати грошових коштів	Підвищення контрольованості руху грошових потоків
Програмно-цільове бюджетування	Формування бюджетів за окремими проектами або програмами підприємства	Чітка прив'язка ресурсів до конкретних цілей і результатів

Джерело: розроблено автором на основі [32-35]

Аналіз змісту таблиці 3.2 свідчить про наявність різноманітних методів бюджетування, які можуть бути адаптовані до специфіки фінансової діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Традиційне бюджетування ґрунтується на фактичних даних попередніх періодів та дозволяє прогнозувати майбутні фінансові показники з урахуванням усталених тенденцій. Його перевагою є простота розрахунків і можливість порівняння результатів з минулими періодами.

Метод бюджетування «з нуля» забезпечує об'єктивне формування витрат без використання історичних даних. Застосування цього підходу дозволяє оптимізувати витрати та усунути неефективні фінансові потоки. Гнучке бюджетування передбачає розробку кількох сценаріїв фінансового плану залежно від змін ринкового середовища. Це дає змогу підприємству оперативно реагувати на коливання попиту, цінових умов та витрат.

Касове бюджетування дозволяє зосередити увагу на фактичних надходженнях і витратах грошових коштів. Такий підхід сприяє підвищенню контрольованості руху грошових ресурсів і забезпечує своєчасне покриття фінансових потреб підприємства. Програмно-цільове бюджетування орієнтує процес фінансового планування на досягнення конкретних цілей та результатів, що підвищує ефективність використання ресурсів.

Урахування переваг кожного з розглянутих методів бюджетування створює підґрунтя для формування ефективної системи фінансового планування ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».

Інформаційні технології відіграють ключову роль у системі фінансового планування підприємства. Вони забезпечують обробку фінансової інформації, автоматизацію процесів та підвищення якості управлінських рішень [36, с. 132]. На сучасному етапі діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» застосування інформаційних технологій у фінансовому плануванні є недостатнім.

Аналіз фінансової діяльності підприємства показав, що процеси бюджетування та фінансового аналізу здійснюються переважно вручну. Підприємство використовує базові офісні програми без інтеграції автоматизованих систем фінансового управління. Такий підхід обмежує можливості оперативного аналізу фінансових даних та прогнозування грошових потоків.

Доцільно впровадити сучасні інформаційні системи управління фінансами. Насамперед варто використовувати програмні комплекси для автоматизації бюджетного процесу та аналізу фінансових показників. Застосування таких систем дозволить знизити трудомісткість обробки інформації, скоротити фінансові ризики та підвищити точність планових розрахунків [37, с. 145].

Особливу увагу слід приділити впровадженню технологій Business Intelligence. Ці технології забезпечують інтеграцію фінансових даних з різних джерел, формування аналітичних звітів та фінансових прогнозів [38, с. 112]. Інформаційні системи сприятимуть оперативному прийняттю управлінських рішень на основі достовірних фінансових даних.

Використання сучасних інформаційних технологій у фінансовому плануванні дозволить підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства. ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» доцільно інтегрувати програмні рішення. Це створить передумови для зростання фінансової стійкості та покращення показників господарської діяльності. Ключові переваги використання інформаційних технологій систематизовано у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Переваги використання інформаційних технологій у фінансовому плануванні

Перевага	Зміст переваги
----------	----------------

Підвищення точності фінансових розрахунків	Використання автоматизованих систем знижує ймовірність помилок при обробці фінансових даних
Скорочення часу на підготовку фінансових планів	Автоматизація процесів дозволяє швидко формувати бюджети та прогнозні розрахунки
Зниження трудомісткості планових процедур	Використання інформаційних систем зменшує потребу у виконанні рутинних розрахункових операцій
Оперативність прийняття управлінських рішень	Інформаційні системи забезпечують доступ до актуальних фінансових показників у реальному часі
Забезпечення прозорості фінансової інформації	Використання ІТ-систем сприяє формуванню єдиного інформаційного простору для всіх структурних підрозділів
Можливість моделювання фінансових сценаріїв	Системи дозволяють проводити аналіз різних варіантів фінансових планів з урахуванням ризиків

Джерело: розроблено автором на основі [36-38]

Аналіз даних таблиці 3.3 дозволяє визначити основні напрями позитивного впливу інформаційних технологій на процес фінансового планування ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Впровадження сучасних інформаційних систем сприяє підвищенню точності фінансових розрахунків та мінімізації ризиків помилок. Автоматизація фінансового планування забезпечує скорочення часу на підготовку бюджетів, прогнозів та фінансових моделей.

Застосування інформаційних технологій дозволяє знизити трудомісткість рутинних розрахункових операцій, що позитивно впливає на ефективність роботи фінансової служби. Інформаційні системи формують можливість оперативного прийняття управлінських рішень, оскільки забезпечують доступ до актуальної фінансової інформації в режимі реального часу.

Крім того, використання автоматизованих програмних рішень сприяє забезпеченню прозорості фінансових процесів та формуванню єдиного інформаційного простору підприємства. Важливим аспектом є можливість моделювання різних фінансових сценаріїв, що дозволяє приймати обґрунтовані стратегічні рішення з урахуванням потенційних ризиків і перспектив розвитку підприємства.

Проведене дослідження дало змогу обґрунтувати напрями підвищення ефективності фінансового планування ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Встановлено, що наявна система фінансового планування підприємства потребує удосконалення з урахуванням сучасних підходів і методів. Визначено доцільність

впровадження гнучкого бюджетування, бюджетування «з нуля» та програмно-цільового підходу для забезпечення об'єктивності та обґрунтованості фінансових планів.

Проаналізовано переваги застосування інформаційних технологій у процесі фінансового планування. Встановлено, що автоматизація бюджетного процесу сприятиме підвищенню точності фінансових розрахунків, скороченню витрат часу та трудових ресурсів, а також оперативному прийняттю управлінських рішень. Розширення можливостей фінансового планування на основі сучасних інформаційних систем створює умови для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Запропоновані заходи забезпечать формування прозорості та адаптивної системи фінансового планування, що дозволить підвищити фінансову стійкість і прибутковість діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».

Одним із ключових результатів удосконалення фінансового планування є очікуване підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Впровадження сучасних методів бюджетування, зокрема бюджетування «з нуля» та гнучкого бюджетування, забезпечує не лише кращу адаптацію до змін зовнішнього середовища, але й реальне скорочення необґрунтованих витрат. Проведемо розрахунок економічного ефекту від впровадження цих підходів.

Згідно з фінансовими даними ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2024 рік, загальні операційні витрати підприємства становили близько 6 000 тис. грн. З досвіду впровадження систем бюджетування на подібних підприємствах, середній потенціал скорочення витрат за рахунок виявлення неефективних статей може сягати 5–7 % [13, 14]. У консервативному варіанті розрахунку візьмемо показник у 5 %:

$$\text{Економія витрат} = 6000 \times 0,05 = 300 \text{ тис. грн (3.5)}$$

Крім того, завдяки кращому фінансовому прогнозуванню та оптимізації планування доходів підприємство може розраховувати на зростання прибутковості.

Очікуване підвищення чистого прибутку внаслідок застосування гнучких сценаріїв планування становить близько 5 %. За наявного прибутку у 1 100 тис. грн, це відповідає:

$$\text{Додатковий прибуток} = 1100 \times 0,5 = 55 \text{ тис. грн (3.6)}$$

Сумарний ефект від впровадження сучасних методів бюджетування:

$$300 \text{ тис.} + 55 \text{ тис.} = 355 \text{ тис. грн (3.7)}$$

Зазначена економія формується як за рахунок зменшення витрат, так і за рахунок підвищення ефективності прийняття управлінських рішень. Окрім прямого фінансового ефекту, важливо також враховувати непрямі вигоди: покращення фінансової дисципліни, підвищення прозорості внутрішніх процесів та зниження фінансових ризиків.

Таким чином, розрахункове обґрунтування підтверджує доцільність впровадження сучасних підходів до бюджетування у ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Економічний ефект у розмірі 355 тис. грн створює фінансові передумови для підвищення прибутковості підприємства, а також посилення його фінансової стабільності у середньостроковій перспективі.

3.3 Шляхи покращення фінансової стійкості ТОВ «Компанія Рембудшлях»

Фінансова стійкість є основою довгострокової конкурентоспроможності та економічної безпеки підприємства. Вона забезпечує здатність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати фінансові зобов'язання, ефективно використовувати ресурси та протистояти впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків [39, с. 107]. Аналіз фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» засвідчив загалом позитивну динаміку основних показників, проте виявив низку факторів, що стримують посилення фінансової стійкості. Враховуючи результати

попередніх досліджень, доцільно сформулювати практичні шляхи підвищення фінансової стабільності підприємства з урахуванням галузевих умов, структури капіталу та системи фінансового управління.

Фінансові ризики є невід'ємним елементом господарської діяльності підприємства. Вони впливають на фінансову стабільність і визначають рівень ефективності використання фінансових ресурсів [40, с. 178]. Аналіз фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» дозволив виявити основні ризики, пов'язані з ліквідністю, платоспроможністю, рентабельністю та структурою капіталу.

Для зниження фінансових ризиків доцільно впровадити комплекс організаційно-економічних заходів. Насамперед підприємству слід удосконалити систему фінансового планування. Важливим є впровадження регулярного моніторингу фінансових показників і використання інструментів аналізу ризиків [41, с. 92].

Доцільно диверсифікувати джерела фінансування підприємства. Необхідно зменшити залежність від кредиторської заборгованості та розширити доступ до довгострокових фінансових ресурсів. Залучення позикового капіталу має відбуватися на вигідних умовах із мінімальним рівнем фінансових витрат.

Підприємству слід оптимізувати структуру активів. Рекомендується підвищити частку високоліквідних активів та зменшити обсяг дебіторської заборгованості. Ефективне управління грошовими потоками сприятиме зниженню ризиків втрати ліквідності [42, с. 55].

До комплексу заходів слід включити підвищення рівня фінансової грамотності управлінського персоналу. Підприємство має розробити внутрішні положення з управління ризиками та забезпечити їх практичне застосування. Запровадження системи страхування фінансових ризиків також може стати ефективним інструментом захисту від непередбачуваних втрат.

Застосування зазначених заходів сприятиме зниженню фінансових ризиків та зміцненню фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Для

систематизації основних видів фінансових ризиків, характерних для діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ», та визначення ефективних заходів їх мінімізації доцільно узагальнити відповідну інформацію у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Види фінансових ризиків ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» та заходи їх мінімізації

Вид фінансового ризику	Зміст ризику	Заходи мінімізації
Ризик втрати ліквідності	Нестача грошових коштів для покриття поточних зобов'язань	Оптимізація грошових потоків; управління дебіторською заборгованістю; створення резервів
Кредитний ризик	Невиконання зобов'язань перед кредиторами	Диверсифікація джерел фінансування; укладання договорів на вигідних умовах; контроль за борговим навантаженням
Ризик зниження рентабельності	Зниження прибутковості господарської діяльності	Раціоналізація витрат; диверсифікація джерел доходів; контроль фінансових результатів
Інвестиційний ризик	Втрата фінансових ресурсів через неефективні інвестиції	Проведення попередньої оцінки ефективності проєктів; аналіз фінансових наслідків інвестиційних рішень
Ризик зміни вартості капіталу	Невигідна зміна умов залучення позикових коштів	Формування оптимальної структури капіталу; моніторинг фінансового ринку
Ризик втрати фінансової стійкості	Порушення співвідношення між власними та позиковими джерелами фінансування	Збалансування структури капіталу; формування резервного фонду; контроль фінансових показників

Джерело: розроблено автором на основі [40-42]

Аналіз даних таблиці 3.4 дозволяє виділити основні фінансові ризики, які мають вплив на діяльність ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Найбільшу загрозу для підприємства становлять ризик втрати ліквідності та кредитний ризик. Недостатній рівень ліквідності унеможливлює своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед кредиторами, постачальниками та працівниками. Для мінімізації цього ризику підприємству рекомендовано здійснювати постійний контроль грошових потоків, створювати резерви ліквідності та підвищувати якість управління дебіторською заборгованістю.

Кредитний ризик пов'язаний із можливістю неспроможності підприємства виконати зобов'язання щодо погашення позикових коштів. З метою зниження цього ризику доцільно диверсифікувати джерела фінансування, укласти фінансові договори на вигідних умовах і контролювати рівень боргового навантаження.

Також підприємство піддається ризику зниження рентабельності, що може бути наслідком неефективного використання ресурсів або коливання ринкових умов. Мінімізація цього ризику передбачає оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання активів та диверсифікацію доходів.

Інвестиційний ризик та ризик зміни вартості капіталу потребують посиленої уваги при прийнятті стратегічних фінансових рішень. Їх мінімізація можлива за рахунок попередньої оцінки інвестиційних проєктів і формування оптимальної структури капіталу.

Комплексне управління зазначеними ризиками сприятиме підвищенню фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» та створить підґрунтя для стійкого розвитку підприємства.

Формування фінансових резервів та використання страхових механізмів є важливим інструментом забезпечення фінансової стабільності підприємства. Резерви дозволяють акумулювати фінансові ресурси для покриття можливих втрат та непередбачуваних витрат [43, с. 84]. Діяльність ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» потребує впровадження ефективної політики формування резервних фондів.

Підприємство формує резервний капітал відповідно до вимог чинного законодавства. Розмір резервного капіталу становить не менше 25 % від статутного капіталу. Крім того, товариство створює резерви під сумнівні борги та резерви на покриття майбутніх витрат.

Аналіз фінансової звітності показав недостатній рівень формування резервів. Це підвищує вразливість підприємства до фінансових ризиків. Доцільно переглянути політику формування резервів з урахуванням можливих фінансових загроз та потреб підприємства.

Рекомендується запровадити практику формування резервів на покриття коливань грошових потоків та непередбачуваних витрат. Важливо створити резервний фонд на фінансування капітальних інвестицій та інноваційних проєктів [44, с. 156].

Додатковим механізмом забезпечення фінансової стійкості є страхування фінансових ризиків. ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» доцільно використовувати страхування майна, відповідальності та фінансових ризиків. Це дозволить мінімізувати можливі втрати від непередбачуваних подій [45, с. 118].

Важливим напрямом удосконалення системи фінансової безпеки підприємства є впровадження комбінованих механізмів страхування. Рекомендується використовувати як обов'язкові, так і добровільні види страхування з урахуванням специфіки діяльності товариства.

Застосування резервних фондів та страхових механізмів сприятиме підвищенню фінансової стійкості підприємства та зниженню рівня фінансових ризиків. З метою систематизації основних інструментів забезпечення фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» доцільно узагальнити види резервів і страхових механізмів у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Види резервів і страхових механізмів фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»

Елемент фінансової стабільності	Вид резерву / страхового механізму	Сутність та призначення
Резерви власного капіталу	Резервний капітал	Формується з прибутку; призначений для покриття можливих збитків
Резерви на покриття витрат	Резерв під сумнівні борги	Спрямований на покриття втрат від неповернення дебіторської заборгованості
Резерви для інвестиційних потреб	Резерв на фінансування інвестиційних проєктів	Акумулюється для реалізації стратегічних проєктів підприємства
Страхові механізми	Майнове страхування	Захист від ризиків втрати або пошкодження майна
Страхові механізми	Страхування фінансових ризиків	Захист від ризиків неплатоспроможності, непередбачених фінансових втрат
Страхові механізми	Страхування цивільно-правової відповідальності	Захист від фінансових втрат, пов'язаних з відшкодуванням шкоди третім особам

Джерело: розроблено автором на основі [43-45]

Аналіз таблиці 3.5 дозволяє визначити ключові напрями формування фінансової безпеки підприємства. До основних елементів стабільності належать резерви власного капіталу, резерви на покриття витрат, а також страхові механізми. Резервний капітал створюється за рахунок чистого прибутку та використовується для покриття збитків у разі несприятливих фінансових обставин. Формування

резервів під сумнівні борги забезпечує захист підприємства від втрат, пов'язаних з неповерненням дебіторської заборгованості.

Резерви на фінансування інвестиційних проєктів відіграють важливу роль у стратегічному розвитку товариства. Вони дозволяють забезпечити реалізацію інноваційних проєктів без залучення надмірного позикового капіталу.

Страхові механізми виступають додатковим засобом мінімізації фінансових ризиків. Майнове страхування забезпечує компенсацію втрат від пошкодження чи втрати активів підприємства. Страхування фінансових ризиків дозволяє захистити підприємство від несприятливих змін у фінансовому середовищі. Страхування цивільно-правової відповідальності дає змогу мінімізувати втрати у випадку пред'явлення фінансових претензій з боку третіх осіб.

Комплексне застосування резервів і страхових механізмів сприяє підвищенню фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» та формує підґрунтя для забезпечення безперервності його господарської діяльності.

Ефективний контроль за витратами та доходами є важливою передумовою фінансової стабільності підприємства. Система контролю забезпечує дотримання фінансової дисципліни, оптимізацію витрат та зростання прибутковості діяльності [46, с. 72]. Аналіз фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» виявив необхідність удосконалення механізмів контролю за фінансовими потоками.

Підприємство здійснює контроль доходів та витрат у межах бухгалтерського обліку. Проте цей контроль має переважно формальний характер. Відсутня система регулярного аналізу відхилень фактичних показників від запланованих. Недостатня увага приділяється контролю ефективності використання фінансових ресурсів.

З метою підвищення рівня фінансового контролю доцільно впровадити систему внутрішнього фінансового аудиту. Ця система повинна охоплювати перевірку доцільності, законності та ефективності витрачання фінансових ресурсів [47, с. 135].

Важливо впровадити процедури бюджетного контролю. Бюджетний контроль забезпечує співставлення фактичних результатів з плановими показниками. Такий підхід дозволяє своєчасно виявляти відхилення та приймати управлінські рішення щодо їх усунення.

Необхідно активізувати контроль за формуванням доходів. Підприємству слід систематично аналізувати джерела доходів, рівень дебіторської заборгованості та динаміку надходжень. Контроль доходів дозволяє оцінити ефективність господарської діяльності та визначити напрями її покращення [48, с. 61].

Рекомендується застосовувати інструменти фінансового аналізу для моніторингу витрат і доходів. Застосування коефіцієнтного аналізу, аналізу маржинального доходу та рентабельності сприятиме посиленню контролю за фінансовими потоками.

Удосконалення системи фінансового контролю забезпечить підвищення ефективності використання ресурсів та зміцнення фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Для систематизації основних інструментів фінансового контролю за витратами та доходами ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» доцільно узагальнити їх у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Інструменти фінансового контролю за витратами та доходами ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»

Інструмент фінансового контролю	Зміст інструменту	Очікуваний результат
Бюджетний контроль	Співставлення фактичних витрат і доходів із плановими показниками	Виявлення відхилень та прийняття коригувальних управлінських рішень
Внутрішній фінансовий аудит	Перевірка доцільності та законності використання фінансових ресурсів	Підвищення прозорості та фінансової дисципліни
Аналіз відхилень	Визначення причин відхилень фактичних показників від запланованих	Усунення нераціональних витрат та неефективних фінансових рішень

Продовження таблиці 3.6

Інструмент фінансового контролю	Зміст інструменту	Очікуваний результат
Контроль дебіторською заборгованістю за	Моніторинг стану розрахунків із контрагентами	Зниження рівня простроченої дебіторської заборгованості

Аналіз маржинального доходу	Визначення рівня доходів понад змінні витрати	Прийняття рішень щодо оптимізації цінової політики та структури витрат
Контроль рентабельності	Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів	Забезпечення прибутковості господарської діяльності підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [46-48]

Аналіз змісту таблиці 3.6 свідчить про наявність широкого спектра інструментів фінансового контролю, які можуть бути використані для посилення фінансової дисципліни підприємства. Бюджетний контроль забезпечує співставлення фактичних доходів і витрат з плановими показниками та дозволяє своєчасно реагувати на відхилення. Внутрішній фінансовий аудит слугує ефективним механізмом перевірки обґрунтованості та доцільності використання фінансових ресурсів.

Важливим інструментом є аналіз відхилень, який дозволяє виявляти причини негативних змін у структурі витрат та доходів. Контроль за дебіторською заборгованістю дає можливість уникнути ризиків, пов'язаних із несвоєчасним надходженням коштів від контрагентів.

Аналіз маржинального доходу дозволяє оцінити ефективність операційної діяльності та визначити напрями оптимізації витрат. Контроль рентабельності забезпечує оцінку фінансових результатів діяльності підприємства та є основою прийняття стратегічних управлінських рішень.

Комплексне використання зазначених інструментів сприятиме підвищенню фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ», оптимізації структури витрат та забезпеченню стабільного зростання доходів.

Проведене дослідження дало змогу визначити основні напрями покращення фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Установлено, що для зниження рівня фінансових ризиків підприємству доцільно впровадити комплекс організаційно-економічних заходів. Зокрема, рекомендовано посилити контроль за витратами та доходами, удосконалити політику формування фінансових резервів, а також застосовувати страхові механізми захисту від непередбачуваних фінансових втрат.

Акцентовано на необхідності регулярного моніторингу фінансових показників та запровадженні внутрішніх процедур фінансового аудиту. Формування резервних фондів та впровадження системи страхування дозволять підприємству знизити вплив зовнішніх і внутрішніх загроз на фінансову стабільність.

Застосування запропонованих заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ», підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів та забезпеченню безперервності господарської діяльності підприємства.

У результаті проведеного дослідження визначено пріоритетні напрями удосконалення фінансового управління ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Здійснено ґрунтовний аналіз структури капіталу підприємства та сформульовано рекомендації щодо її оптимізації з урахуванням галузевих особливостей і фінансового стану товариства. Обґрунтовано доцільність переходу до збалансованої моделі фінансування із раціональним співвідношенням власного і позикового капіталу.

Особливу увагу приділено підвищенню ефективності фінансового планування. Запропоновано впровадити сучасні методи бюджетування та інформаційні технології для покращення процесів прогнозування і контролю фінансових потоків. Розроблено практичні заходи щодо посилення фінансової стабільності підприємства, які передбачають комплексне управління фінансовими ризиками, формування резервів та впровадження страхових механізмів.

Дослідження підтвердило необхідність удосконалення системи фінансового контролю за витратами та доходами товариства. Запропоновані заходи сприятимуть зміцненню фінансової стійкості ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ», підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів і забезпеченню сталого розвитку підприємства в умовах ринкової економіки.

В умовах посилення економічної нестабільності та ризиків функціонування підприємств особливого значення набуває формування системи фінансової

безпеки, що включає створення резервних фондів і впровадження страхування. Для ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» такі інструменти дозволяють мінімізувати вплив потенційних загроз на фінансову стійкість. Проведемо розрахунок очікуваного економічного ефекту від реалізації відповідних заходів.

Згідно з аналізом фінансових ризиків, підприємство піддається таким загрозам:

- Ризик втрати ліквідності (ймовірність – 10 %, можливі втрати – 500 тис. грн);
- Кредитний ризик, пов'язаний із неповерненням дебіторської заборгованості (ймовірність – 8 %, можливі втрати – 400 тис. грн).

Очікувані середньозважені збитки без впровадження заходів становлять:

$$\text{Втрати} = 500 \times 0,10 + 400 \times 0,08 = 50 + 32 = 82 \text{ тис. грн (3.8)}$$

Водночас, упровадження страхових та резервних механізмів дає змогу суттєво знизити ризики. Розглянемо такий варіант:

- Резервування коштів: 40 тис. грн
- Страхування майна та відповідальності: страхові внески – 30 тис. грн
- Фактичні втрати у разі настання ризику (страхова компенсація діє) – лише 20 тис. грн

Сукупні витрати на управління ризиками становитимуть:

$$40 + 30 + 20 = 90 \text{ тис. грн (3.9)}$$

Отже, у звичайних умовах впровадження захисних механізмів є економічно обґрунтованим, оскільки фактичні втрати не перевищують очікувані збитки. Проте найбільш вагомим є ефект у разі настання катастрофічного ризику.

У разі виникнення обох ризиків одночасно (повна реалізація), загальні прямі збитки могли б становити:

$$500 + 400 = 900 \text{ тис. грн (3.10)}$$

Застосування страхування дозволяє скоротити цю суму до 50 тис. грн (резерви + залишкові збитки), отже:

$$\text{Пряма вигода} = 900 - 50 = 850 \text{ тис. грн (3.11)}$$

Це підтверджує, що систематичне формування резервів і страхування фінансових ризиків забезпечує захист підприємства від потенційних фінансових катастроф, зберігає ліквідність та дозволяє уникнути непередбачуваних втрат.

Таким чином, економічне обґрунтування свідчить про доцільність впровадження комбінованої системи фінансової стабільності. Формування резервних фондів та впровадження страхових механізмів сприятиме зниженню ризиків, зміцненню довгострокової платоспроможності та стабілізації фінансового стану ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження, мета якого полягала в обґрунтуванні теоретичних основ та розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності фінансового управління у товариствах з обмеженою відповідальністю, можна зробити наступні висновки:

1. Розкрито сутність фінансів товариств з обмеженою відповідальністю як сукупності економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Визначено особливості фінансової діяльності ТОВ як однієї з найпоширеніших форм підприємництва в Україні. Підкреслено

гнучкість, конфіденційність, обмежену відповідальність учасників та високий рівень автономії у прийнятті фінансових рішень.

2. У результаті дослідження розкрито сутність фінансів товариств з обмеженою відповідальністю як сукупності економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Досліджено структуру джерел фінансування, яка включає як внутрішні (статутний капітал, прибуток, амортизацію, доходи від інвестицій), так і зовнішні (кредити, інвестиції, державну підтримку) ресурси. Підкреслено важливість оптимального поєднання цих джерел для досягнення фінансової гнучкості та стійкості. У результаті дослідження встановлено, що ефективність фінансової діяльності ТОВ значною мірою залежить від якості управління ресурсами та врахування внутрішніх і зовнішніх чинників.
3. Досліджено процес формування та розподілу фінансових ресурсів ТОВ. Виявлено основні джерела надходження фінансових ресурсів, серед яких провідне місце займають власний капітал, доходи від основної діяльності, позикові кошти та фінансова допомога від учасників. У результаті дослідження встановлено, що комплексне застосування планування, контролю та бюджетування забезпечує стабільність, адаптивність і стратегічну орієнтацію фінансової політики ТОВ. Таким чином продемонстровано, що ефективна фінансова політика ТОВ повинна ґрунтуватися на поєднанні теоретичних основ, інструментів планування, системи контролю та обліку зовнішніх і внутрішніх факторів. Охарактеризовано механізми фінансового планування та контролю у діяльності товариств з обмеженою відповідальністю. Встановлено, що ефективне планування та контроль фінансів забезпечується через застосування системи бюджетування, фінансового аудиту, аналізу відхилень та контролю за показниками рентабельності.
4. Надано загальну характеристику діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Встановлено, що товариство здійснює діяльність у сфері будівельно-ремонтних робіт та обслуговування об'єктів нерухомості. Визначено організаційну структуру підприємства та особливості його фінансового управління. Проведено аналіз

фінансових показників ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» за 2022–2024 роки. Дослідження основних фінансових показників за останні роки дозволило виявити позитивні тенденції розвитку підприємства. Зростання доходів, чистого прибутку та активів свідчить про ефективне використання фінансових ресурсів. Скорочення зобов'язань і збільшення чисельності персоналу підтверджують фінансову стабільність та нарощування виробничого потенціалу ТОВ.

5. Проведений аналіз фінансових показників ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ», який дозволив виявити ключові тенденції у фінансово-господарській діяльності підприємства. Результати аналізу ліквідності та платоспроможності засвідчили здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання та підтримувати високий рівень фінансової гнучкості. Дослідження показників прибутковості та рентабельності підтвердило ефективне використання фінансових ресурсів та забезпечення стабільного рівня доходів і прибутку.
6. Проведений аналіз формування фінансових результатів ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» дозволив виявити, що основними джерелами доходів є операційна діяльність, а витрати зосереджені на оплаті праці, закупівлі матеріалів та сплаті податків. У процесі дослідження виявлено низку проблем, серед яких нерівномірність доходів, висока витратність виробничого процесу, обмежене використання зовнішніх джерел фінансування та низька інвестиційна активність. Виявлені вузькі місця фінансово-господарської діяльності підприємства доцільно врахувати при визначенні напрямів підвищення ефективності його фінансового управління.
7. Обґрунтовано напрями оптимізації структури капіталу та фінансування ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Запропоновано забезпечити раціональне співвідношення власного та позикового капіталу, з урахуванням фінансових можливостей підприємства та потреби у зовнішньому фінансуванні. Проведено розрахунки, які підтверджують економічну доцільність переходу до більш гнучкої моделі структури капіталу із частковим залученням зовнішніх фінансових ресурсів.

8. Встановлено, що наявна система фінансового планування підприємства потребує удосконалення з урахуванням сучасних підходів і методів. Визначено доцільність впровадження гнучкого бюджетування, бюджетування «з нуля» та програмно-цільового підходу для забезпечення об'єктивності та обґрунтованості фінансових планів.
9. Запропоновано заходи з підвищення ефективності фінансового планування підприємства. Обґрунтовано доцільність впровадження сучасних методів бюджетування, використання інформаційних технологій у процесі фінансового планування та удосконалення процедур внутрішнього фінансового контролю. Розроблено практичні рекомендації щодо покращення фінансової стабільності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». Зокрема, рекомендовано запровадити заходи зі зниження фінансових ризиків, формування фінансових резервів, використання страхових механізмів та посилення контролю за доходами і витратами підприємства.

Отримані результати дослідження мають теоретичне, методичне та практичне значення та можуть бути використані у діяльності ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ» для підвищення ефективності фінансового управління та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сміт А. *Дослідження про природу і причини багатства народів*. Київ: Наукова думка, 2002. 564 с.
2. Вагнер А. *Фінансова наука*. Київ.: Типографія Ю. Н. Эрліх, 1892. 342с.
3. Кейнс Дж. М. *Загальна теорія зайнятості, процента і грошей*. Київ: Основи, 1999. 426 с.

4. Сундукова О. А. Фінанси: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 240 с.
5. Бескін Ю. Г. Фінансова система України. Харків: Фінанси, 2020. 312 с.
6. Бюджено Т. О. *Фінансові відносини в економіці України*. Львів: Екоінвест, 2021. 198 с.
7. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». — Відомості Верховної Ради України, 2018, № 14. 16 с.
8. Господарський кодекс України: Офіц. текст станом на 2023 р. — Київ: Юридична думка, 2023. 412 с.
9. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. — Харків: Право, 2011. 656 с.
10. Сорока О. М. Корпоративне управління: навчальний посібник. — Київ: Центр учбової літератури, 2020. 228 с.
11. Пархоменко В. І. Фінанси підприємств. — Київ: Центр учбової літератури, 2021. 276 с.
12. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI // Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50. Ст. 384. 32 с.
13. Opendatabot. Інформація про ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». URL: <https://opendatabot.ua/c/33967901> (дата звернення: 25.03.2025).
14. Офіційний сайт ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ». URL: <https://rembush.com> (дата звернення: 25.03.2025).
15. Ковальчук Л. П. Управління фінансами підприємств : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2020. 312 с.
16. Чумаченко М. Г. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2020. 312 с.
17. Кіреєва С. В. Стратегія управління фінансами підприємств : *навч. посіб.* Київ : Наука і практика, 2019. 256 с.
18. Мельник М. І., Карпінський Б. А. Фінанси підприємств : підручник. Львів : Магнолія, 2022. 368 с.

19. Лугова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Знання, 2020. 320 с.
20. Колот В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2019. 398 с.
21. Чумаченко М. Г. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2020. 312 с.
22. Бондар І. Є. Теоретико-методологічні основи фінансового забезпечення діяльності підприємств : монографія. Київ : Наук. думка, 2020. 312 с.
23. Грінченко А. О. *Проблеми залучення зовнішнього фінансування підприємствами реального сектору економіки. Фінанси, облік і аудит : наук. журн.* 2022. № 6. С. 110–115.
24. Клименко О. І. Механізми фінансового забезпечення розвитку підприємств в Україні : монографія. Харків : Право, 2021. 284 с.
25. Федоренко Г. П. *Джерела фінансування та стратегія розвитку підприємств : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. «Фінанси та розвиток підприємництва в Україні».* Львів, 2023. С. 36–39.
26. Книш В. І. Фінансова рівновага підприємства : монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2021. 276 с.
27. Шевчук О. С. *Оптимізація структури капіталу підприємства в умовах фінансової нестабільності. Економічний часопис ХХІ.* 2022. № 4(2). С. 65–69.
28. Смоляр Л. І. Управління джерелами фінансування підприємств : монографія. Дніпро : УАДУ, 2020. 298 с.
29. Марченко І. В. *Залучення позикового капіталу: ризики та переваги. Фінанси підприємств у системі національної економіки : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. Запоріжжя,* 2023. С. 157–160.
30. Сироватка О. В. *Фінансова стратегія підприємства: оцінка ефективності капіталу. Вісник економіки транспорту і промисловості.* 2021. № 75. С. 85–89.

31. Гриценко І. І. Фінансове планування в системі управління підприємством : монографія. Харків : Вид-во НФаУ, 2021. 296 с.
32. Жураківська О. І. Бюджетування у системі управління фінансами підприємств : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 312 с.
33. Чалий В. В. Методологічні підходи до впровадження системи бюджетування на підприємстві. *Фінанси України*. 2022. № 2. С. 113–119.
34. Марченко С. В. Бюджетування в системі стратегічного управління підприємством : монографія. Київ : НАДУ, 2021. 296 с.
35. Козак Л. М. *Розвиток системи бюджетування на підприємствах України. Економіка і організація управління*. 2023. № 1. С. 41–45.
36. Мельник Т. М. Інформаційні технології в управлінні фінансами підприємств : монографія. Київ : Дорадо-Друк, 2021. 284 с.
37. Баранов С. В. *Інформаційні системи бюджетування: проблеми впровадження та використання. Фінанси, облік і аудит*. 2022. № 3. С. 142–148.
38. Зінченко Н. А. *Роль інформаційних технологій у процесі фінансового планування підприємств. Економіка та управління*. 2023. № 2. С. 109–114.
39. Савчук В. П. Фінансова стабільність підприємства: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : Дорадо-Друк, 2022. 348 с.
40. Демченко М. І. Фінансові ризики підприємств: методи оцінювання та управління : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 312 с.
41. Кушніренко О. С. *Управління фінансовими ризиками підприємств: проблеми та перспективи. Фінанси України*. 2022. № 5. С. 90–95.
42. Бондаренко С. В. *Інструменти мінімізації фінансових ризиків на підприємствах реального сектору економіки. Фінанси, облік і аудит*. 2023. № 4. С. 51–57.
43. Клименко О. П. Фінансова стабільність підприємств: методологія і практика : монографія. Харків : Фоліо, 2022. 248 с.
44. Савченко В. С. *Резерви підприємств у системі фінансового управління. Фінанси, облік і аудит*. 2023. № 2. С. 154–159.

45. Нестеренко Д. В. *Страхові механізми управління фінансовими ризиками підприємств. Економічний простір*. 2021. № 178. С. 115–121.
46. Гавриленко Н. С. Система фінансового контролю на підприємствах : монографія. Київ : КНЕУ, 2020. 248 с.
47. Пилипенко О. М. *Внутрішній фінансовий контроль у системі управління підприємством. Фінанси України*. 2022. № 9. С. 130–137.
48. Марущак А. В. *Контроль доходів і витрат підприємств у системі фінансового менеджменту. Економіка та управління*. 2023. № 1. С. 58–63.
49. Бандурка О. М. *Фінанси підприємств : підручник*. Харків : Фоліо, 2020. 384 с.
50. Базилевич В. Д. *Фінанси підприємств : підручник*. Київ : Знання, 2021. 472 с.
51. Бланк І. О. *Фінансовий менеджмент : навч. посіб.* Київ : Ніка-Центр, 2020. 528 с.
52. Геєць В. М. *Фінансова політика та фінансовий механізм підприємства*. Київ : Наукова думка, 2019. 312 с.
53. Азаренкова М. Й. *Фінанси підприємств : навч. посіб.* Київ : Центр учбової літератури, 2022. 376 с.
54. Damodaran A. *Corporate Finance: Theory and Practice*. 4th ed. Hoboken : Wiley, 2020. 1012 p.
55. Modigliani F., Miller M. The cost of capital, corporation finance and the theory of investment. *The American Economic Review*. 1958. Vol. 48, No. 3. P. 261–297.
56. Беляєв П. Ю. *Фінансове забезпечення розвитку підприємств : монографія*. Дніпро : УАДУ, 2021. 236 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рисунок А.1.1 – схеми організаційної структури ТОВ «КОМПАНІЯ РЕМБУДШЛЯХ»

Джерело: розроблено автором на основі [13, 14]

Таблиця Б.1.1 – Методика розрахунку показників ліквідності та платоспроможності

Назва показника	Формула	Економічний зміст
Коефіцієнт загальної ліквідності	$K_{зл} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Показує, скільки оборотних активів припадає на 1 грн поточних зобов'язань
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{шл} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Показує здатність підприємства покрити борги за рахунок ліквідних активів
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{\text{Грошові кошти} + \text{Короткострокові фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Відображає спроможність негайно погасити зобов'язання
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	$K_A = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	Показує частку власного капіталу у загальній вартості активів
Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{фс} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Валюта балансу}}$	Відображає частку стабільних джерел фінансування в структурі активів

Джерело: розроблено автором на основі [4, 5, 6, 11]

Таблиця Б.1.2 – Методика розрахунку показників прибутковості та рентабельності

Назва показника	Формула	Економічний зміст
Рентабельність активів (ROA)	$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середня вартість активів}} \times 100\%$	Показує ефективність використання активів підприємства
Рентабельність власного капіталу (ROE)	$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середній власний капітал}} \times 100\%$	Відображає прибутковість власного капіталу
Рентабельність реалізації продукції (ROS)	$ROS = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Дохід від реалізації}} \times 100\%$	Показує частку прибутку в кожній гривні доходу

Джерело: розроблено автором на основі [4, 5, 6, 11]

Таблиця Б.1.3 – Методика розрахунку показників фінансової стійкості

Назва показника	Формула	Економічний зміст
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	$K_A = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	Відображає частку власного капіталу у загальному обсязі активів
Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{\text{ФС}} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Валюта балансу}}$	Характеризує частку стабільних джерел фінансування в структурі активів
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{\text{ПК}} = \frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	Відображає частку позикових коштів у загальному обсязі джерел фінансування
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{МВК}} = \frac{\text{Власний оборотний капітал}}{\text{Власний капітал}}$	Показує частку власних оборотних коштів у структурі власного капіталу

Джерело: розроблено автором на основі [4, 5,

